

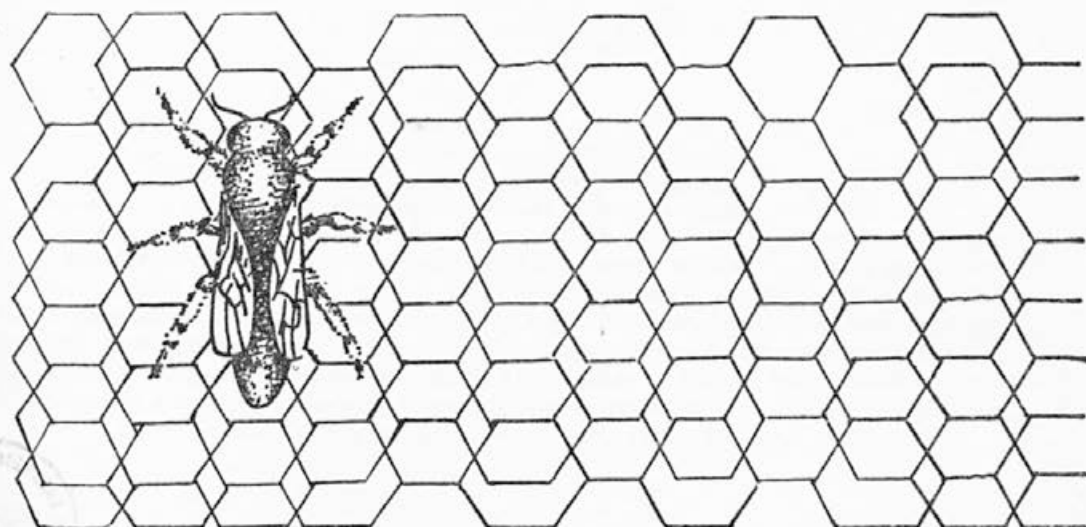
leto LXXIII

št. 5

1971

slovenski čebelar

VSEBINA

France Guna: Majniška	129
Valentin Benedičič: Poročilo na rednem letnem občnem zboru ZČDS	130
Brezar: Čebelarjev koledar	136
Lojze Kastelic: Pomen cvetnega prahu za zdravje čebel in ljudi	137
Stane Sajevec: Vzreji matic posvetimo večjo skrb in bolj upoštevajmo sodobna dognanja o go- spodarski vrednosti mladih matic v čebeloreji	140
Igor Frančič: Poskus prilagoditve AŽ-panja so- dobnim zahtevam naših čebelarjev	141
Inž. Franček Šivic: Uporaba lesonita v čebelarstvu	143
Julij Mayer: Čebelna uš ali krpelj	144
France Guna: Čebelarstvo, ki si ga je vredno ogle- dati	147

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

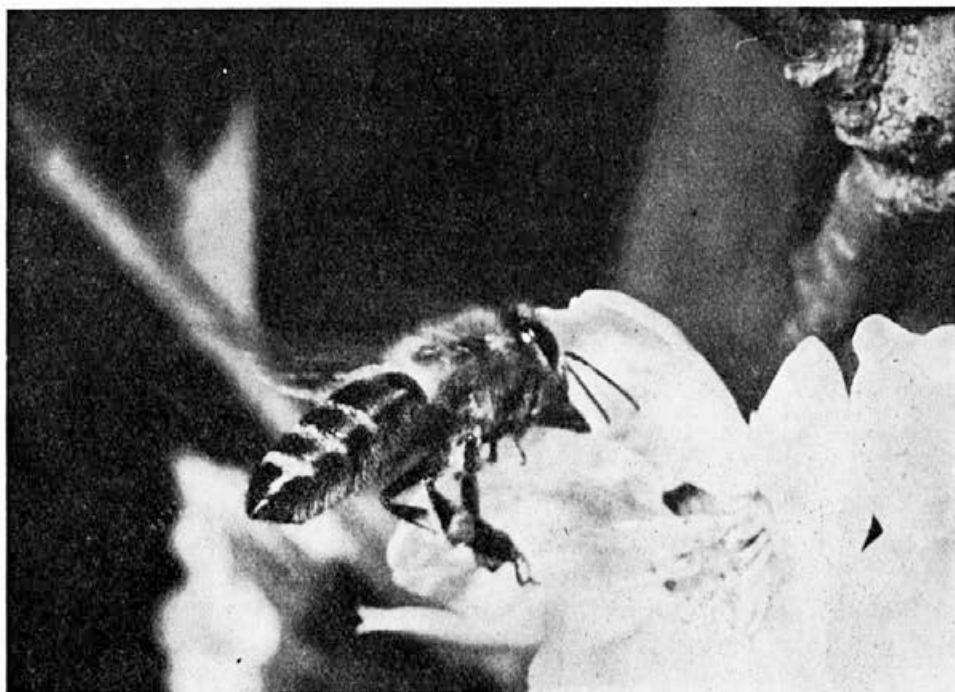
Dr. Leon Kocjan: Da bomo čebelarili samo z zdra- vimimi čebelnimi družinami	150
--	-----

IZ ČEBELARSKEGA SVETA

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

OSMRTNICE

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 30,00 din, ga prejmejo zastoj. Izdaja ga Zveza Čebelarских društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3/II, tiska Tiskarna PTT v Ljubljani. Ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Julij Mayer, Martin Mencej, Boris Modrijan in Jožko Šlander. Glavni urednik Martin Mencej. Odgovorni urednik Boris Modrijan. Letna naročnina za nečlane 35,00 din, za inozemstvo 40,00 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 3,00 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 501-8-268/1. Telefonska številka uprave ZČDS in SČ 20-208.

Od cveta na cvet po medečino in pelod... Foto: Janez Skok

Majniška

France Guna

*Med himne rož in njih duhtenje,
Akorde ptic in rádostno zelénje
Rad bi pred sončni tvoj obraz
Izlil še jaz
Jutranje zore čisti glas
In pel ti pesem vigrédi, veselja.
Ko svetlokrile rajajo čebele,
Me k čašam cvetnim vabijo vesele,
En sam cvet moje voli le oko
Ter zven le en za moje je uho,
Ime le ene rože jaz
Častil bi in slavil vsak čas.
Edini njej
Visoka pesem naj vse dni
Iz srca mojega kipi!*

Za nami je dvajseti redni letni občni zbor Zveze čebelarских друštev Slovenije.

Srečanja in stiski rok že starih znancev, preizkušenih v borbi za pravice čebelarjev in našega čebelarstva, med njimi pa pomešani mladi, še neznani obrazi; vse to je kazalo nekam praznično vzdusje v dvorani na Miklošičevi cesti v Ljubljani na dan občnega zbora. V dostojanstveni tišini so delegati in gostje poslušali poročila zvezinih funkcionarjev. V ozračju se je pa kljub temu čutil pritajeni nemir, ki je obetal živahno razpravo.

Vse priprave nekaterih posameznikov — že nekaj časa pred občnim zborom, da spreminijo začrtano smer dejavnosti vodstva naše Zveze, pa so se razblinila že na samem začetku demokratično vodene, konstruktivno in dokumentirano razpravljanje delegatov, in tako niso dobili njihovi nameni in težnje pravega odmeva.

Naj s kateregakoli zornega kota ocenjujemo delo občnega zbora, ostane nesporno, da pomenijo priporočila in sklepi občnega zbora enodušen odsev razpoloženja in namenov slovenskih čebelarjev, hkrati pa jasno začrtano pot dejavnosti v prihodnjem obdobju. Slovenski čebelarji so še enkrat dokazali svojo monolitnost in obsodili vsak poskus izpodjedanja ustvarjalne dejavnosti vodstva naše Zveze.

V našem glasilu bomo seznanili bralce z najvažnejšo vsebino občnega zbora. Danes priobčujemo poročilo predsednika tov. Benedičiča.

Uredništvo

POROČILO

predsednika Valentina Benedičiča na rednem letnem občnem zboru ZČDS, dne 4. aprila 1971

Za nami je poslovno leto 1970/1971. Čebelarji so bili s čebeljo pašo v letu 1970 na splošno še kar zadovoljni. Pri nekaterih društvih je bilo delo dokaj razgibano, pri drugih je pa spet domala stagniralo. Vzroke za stagnacijo je iskati med drugim tudi v pokrajinsko različnih pogojih za čebelarjenje in za prodajo medu, kar rado vpliva tudi na društveno delavnost.

V želji, da se ne bi poročilo preveč zavleklo in da bi nam ostalo več časa za razpravo, se bom omejil le na najvažnejše, s čemer smo se ukvarjali v preteklem letu in na izvrševanje nalog daljnoročnega delovnega programa 1966—1973. Pri izvrševanju delovnega programa bom dal nekaj več prostora problematiki gradnje ČIC, ki je brez dvoma ta čas naša najzahtevnejša skupna naloga.

Naša Zveza je pripravila do 1. marca 1969 **osnutek čebelarškega zakona**. K osnutku so dale svoje pripombe terenske čebelarške organizacije iz različnih krajev Jugoslavije. V smislu pripomb so predstavniki Zveze čebelarških organizacij Jugoslavije izročili predelan osnutek zakona dne 10. decembra 1969 Zveznemu sekretariatu za gospodarstvo, pomočniku za kmetijski sektor Debrecinu. Treba bi bilo pripraviti in predložiti tudi še teze k zakonu. Izgleda, da se od takrat ta zadeva ni premaknila dalje. Zato je umestno, da današnji zbor razpravlja o tem in sprejme ustrezni sklep.

Društvene plemenilne postaje A. Janša pod Zelenico, J. Verbiča v Kamniški Bistrici, V. Rojca v Pustovem mlinu, Rakov Škocjan ČD Postojna in Rimska Čarda ČD Murska Sobota ter zasebne plemenilne postaje A. Bukovška na Golem brdu, J. Sušnika in inž. U. Vidmarja na Bitenjski planini, so delovale v redu. V nastajanju je nova zasebna plemenilna postaja inž. B. Koleša na Vitanjski planini. Vse navedene plemenilne postaje doprinašajo svoj delež k načrtni odbiri naše sivke. Želeti je, da bi jih čebelarji bolj uporabljali za plemenitev svojih matic. V majski številki bodo priobčene objave in navodila za uporabo nekaterih plemenilnih postaj.

Sodelovanje naše čebelarške organizacije oziroma njenih članov z veterinarsko inšpekcijo.

Lansko leto sem prvič poročal o sporih, ki nastajajo ponekod na terenu v zvezi z uporabo določb VI. poglavja Temeljnega zakona o ukrepih za pospeševanje živinoreje in o **zdravstvenem varstvu živine**. Nekateri občinski veterinarski inšpektorji namreč zahtevajo, da jih morajo čebelarji — prevaževalci poklicati, da čebele pregledajo pri nakladanju, razkladanju in prekladanju. Zahtevo po tem pregledu opirajo na 53. člen v zvezi z 2. odstavkom 32. člena cit. zakona, češ da čebele štejejo za živino in je zato pregled obvezen. Vod-

stvo Zveze se ni moglo sprizniti s takim stališčem, in sicer zato, ker pregled čebel pri nakladanju, razkladanju in prekladanju sploh ni mogoč in ker je za ugotavljanje čebeljih boleznih potreben laboratorijski pregled. Izročenihi je bilo tudi nekaj kazni. Ker nam Republiška veterinarska inšpekcija ni odgovorila na našo zadevno vlogo od 3. 7. 1970, smo se obrnili 16. 10. 1970 na Zvezni sekretariat za gospodarstvo. Ta pa je v odgovoru od 21. 12. 1970 zavzel enako stališče kot Republiški sekretariat za gospodarstvo. Zato smo se nato obrnili z nadrobnim pojasnilom zadeve dne 8. 1. 1971 za mnenje še na Republiški sekretariat za zakonodajo. Ta nam je z dopisom od 2. 3. 1971 posredoval svoje mnenje, ki ga bom navedel najlaže z dobesednim besedilom zadnjega odstavka odgovora, ki se glasi:

»Iz vsega navedenega sledi, da je dosledno izvajanje določb VI. poglavja cit. zakona za zdravstveno kontrolo čebel nemogoče, da pa je vendarle potrebno to kontrolo na ustrezen, specifičnim pogojem odgovarjajoč način zagotoviti. Zato bi bilo potrebno sprožiti postopek za spremembo oz. dopolnitev cit. Temeljnega zakona oz. Republiškega zakona o ukrepih za pospeševanje živinoreje in o zdravstvenem varstvu živine; možno pa je tudi — po pooblastilu cit. Republiškega zakona — da republiški sekretar za gospodarstvo izda ustrezen predpis.«

Republiška veterinarska inšpekcija bo tedaj v sodelovanju z veterinarji, specialisti za čebelje bolezni in s strokovnjaki naše čebelarke organizacije v smislu nakazane rešitve lahko uredila promet s čebelami tako, da ne bo promet čebel kot tak vzrok za širjenje čebeljih boleznih.

V zvezi z zatiranjem čebeljih boleznih bo treba urediti tudi vprašanje **sodelovanja naših čebelarških preglednikov z veterinarsko inšpekcijo**. Čebelarški pregledniki imajo dvojno funkcijo. Uradno pomagajo veterinarski inšpekcijski službi pri zatiranju kužnih boleznih odraslih čebel in čebelje zalege, ter kmetijski inšpekcijski službi pri zastrupitvah čebel itd. Zaradi specifičnih lastnosti čebel je taka pomoč čebelarških preglednikov veterinarski in kmetijski službi tudi nujno potrebna. Priporoča jo Mednarodni urad za živalske kužne bolezni in je že običajna v naprednih čebelarških deželah. Naša organizacija je s posebnimi tečaji stalno spopolnjevala mrežo čebelarških preglednikov. V ta namen je dobila pred leti nekajkrat tudi finančno pomoč od republiške veterinarske inšpekcije. Z zadovoljstvom lahko naglasimo, da je bila pomoč čebelarških preglednikov zlasti pri zatiranju čebeljih boleznih že kar učinkovita in da so bili tudi občinski veterinarski inšpektorji z njo na splošno zadovoljni. Čebelarški pregledniki so imeli tudi uradna pooblastila za svoje delo.

Zadnji čas pa se dela na neki novi obliki sodelovanja čebelarških preglednikov. Za vsako občino naj bi bil praviloma le po en čebelarški preglednik — vodja, ki bi imel tudi uradno pooblastilo za svoje delo. Edino s tem vodjem čebelarških preglednikov naj bi imel stike občinski veterinarski inšpektor. Vodja čebelarških preglednikov z uradnim pooblastilom pa bi imel v pomoč še druge čebelarške preglednike, ki pa ne bi imeli uradnega pooblastila za svoje delo. Kažejo se že nevspešne posledice. Današnje občine so velike. Vodja čebelarških preglednikov bi moral biti zlasti v mesecih januar, februar in marec neprestano na terenu in v stiku s čebelarškimi pregledniki, pa še ne bi mogel v redu opraviti svojega dela. Vprašamo, zakaj je to potrebno in kdo naj bi to plačal? Čebelarški pregledniki pa na drugi strani spet ne morejo uspešno opraviti svoje funkcije, ker nimajo uradnega pooblastila za to delo. Zato njihova delavnost hitro popušča in se vedno bolj branijo na tak način opravljati te naloge. Mnenja sem, da je škodljivo razdirati neko organizacijo, ki se je v praksi že izkazala in vpeljavati novo, za katero niso bili poprej izpolnjeni niti organizacijski niti materialni pogoji. Poleg tega je nova praksa že do zdaj pokazala, da čebelarški pregledniki — pomočniki vodij ne bodo voljni opravljati to funkcijo brez uradnega pooblastila, ker jim lahko vsak čas vsak čebelar zabrani vstop v njihov čebelnjak. Kužne bolezni se bodo potemtakem bolj širile, zlasti v čebelnjakih neorganiziranih čebelarjev. To vprašanje bo treba urediti še pred organiziranjem novih tečajev za čebelarške preglednike, ki bodo predvidoma letos jeseni. Smo za vsak napredek, toda umestna bi bila taka sprememba v načinu dela čebelarških preglednikov, ki bi opravljanje njihovih nalog poenostavila, izboljšala in pocenila.

Čebelarstvo Jugoslavije predstavlja pri Apimondiji — Mednarodni zvezi čebelarških združenj v zunanem čebelarškem svetu še vedno **Poslovno združenje za čebelarstvo Jugoslavije**, čeprav nima za to prave legitimacije. Po 3. členu pravil Apimondije so namreč njeni člani vse čebelarške zveze in organizacije nacionalnega značaja katerekoli dežele, ki želijo sodelovati pod pogojem, da so zaprosile za članstvo pri sekretariatu in da so sprejele pravila. Za sprejem v članstvo je potrebno pritrdilo Generalne skupščine Apimondije. Taka organizacija v državnem nacionalnem merilu pa je edino naša Zveza čebelarških organizacij Jugoslavije v Beogradu in nikakor ne neko, če pogledamo njegov naslov, že po obsegu svojega dejanskega poslovanja majhno podjetje. Zato je umestno in pravilno, da Zveza čebelar-

skih organizacij Jugoslavije še dalje dela na tem, da bo ona zastopala jugoslovansko čebelarstvo pri Apimondiji; naša Zveza pa, da jo v tem prizadevanju podpre.

Na **povabilo Madžarske zveze čebelarjev** so se udeležili od 2. do 5. 8. 1970 predsednik in tajnik Zveze ter tajnik Čebelarskega društva Lendava kongresa madžarskih čebelarjev v Szombathelyju. Kongres je bil združen z lepo čebelarsko razstavo, ki je prikazovala zlasti razvoj madžarske čebelarske proizvodnje po zadnji vojni. Vodstvo Madžarske zveze čebelarjev in veterinarska služba, v katere pristojnosti je zatiranje čebeljih boleznih, sta želela ob tej priložnosti razpravljati z nami o možnostih sodelovanja pri skupnem zatiranju čebeljih boleznih vzdolž državne meje na sektorju naše republike. Po končanem razpravljanju smo se sporazumeli, da bo pripravilo naše vodstvo osnutek dogovora in ga dostavilo vodstvu madžarske čebelarske organizacije, da ga pregleda in po potrebi dopolni. To smo tudi napravili. Na predlog madžarske veterinarske službe smo se potem sestali 21. decembra 1970 v Murski Soboti in sklenili zadevni dogovor, ki smo ga priobčili v 3. številki Slovenskega čebelarja 1971. O razmerah za čebelarjanje na Madžarskem smo že poročali v Slovenskem čebelarju 1970. Zato naj na kratko povzamem le naslednje: Oblast, zlasti veterinarska služba posveča čebelarstvu veliko pozornost in mu nudi pomoč. Ugoden učinek te ugodnosti in pomoči se kaže v velikem napreduku njihovega čebelarstva po vojni. Glavna čebelja paša je le na akaciji. Kljub temu so dosegli zadnji čas poprečni letni donos na panj 16 kg medu. Veterinarska služba pazi še posebej na to, da ne bi čebelarji izgubili glavno pašo na akaciji zaradi morebitnih bolezenskih zatiranjih akacij. Čebelarski pregledniki so dobro organizirani in poučeni o svojih nalogah. Oni tudi zbirajo in odkupujejo med. Pri odkupu ugotavljajo z refraktometrom količino vode v medu, jemljejo vzorce medu in jih zapečateni pošiljajo v preiskavo. Cena medu je sicer tudi na Madžarskem sorazmerno nizka. Vendar pa je dohodek od medu za čebelarja zaradi stalnih maksimalnih cen vseh drugih življenjskih potrebščin kar pomemben. Dobro je preskrbljeno tudi za izobraževanje čebelarjev. Zato ni nič čudnega, da je precej zanimanja za čebelarstvo, da čebelarstvo napreduje, kar je pokazala zlasti njihova razstava na Mednarodnem čebelarskem kongresu v Münchnu in da se šteje madžarsko čebelarstvo danes med naprednejša na evropski celini.

Dne 21. septembra 1970 se je udeležilo precej naših čebelarjev zlasti iz Štajerske **velikega zborovanja avstrijskih vzrejevalcev v Lipnici na Štajerskem**. Dvorana, ki sprejme kakih 800 ljudi, je bila nabito polna. Prireditve so se udeležili številni zastopniki čebelarskih organizacij iz sosednih dežel Nemčije, Madžarske, Slovenije in celo iz Egipta. Zborovalce so pozdravili tudi številni predstavniki oblasti od krajevnih do zveznih in kmetijskih organizacij. Na tem zborovanju smo se seznanili z znamenitim avstrijskim čebelarjem in vzrejevalcem carnice W. Singerjem, s katerim smo se dogovorili tudi za predavanje našim čebelarjem. Zborovanje je bilo združeno z lepo čebelarsko razstavo na prostem in v notranjih prostorih delavske zbornice. Prireditve je bila zelo poučna tudi za naše udeležence, ker je zgornjo pokazala, kaj vse je mogoče napraviti z dobro organiziranim društvenim delom.

Dne 27. februarja 1971 je predaval v Ljubljani že omenjeni avstrijski vzrejevalec W. Singer. Predavanje je bilo objavljeno v aprilski številki Slovenskega čebelarja. Po predavanju je predval tudi lastni barvni film z naslovom: »Življenje in smrt matice«. Film je bil nagrajen na mednarodnem čebelarskem kongresu v Münchnu. Iz njegovega predavanja in v razgovoru z njim smo spoznali, kako veliko delo je že opravil na področju vzreje in odbire pa tudi v preizkušanju sivke z italijansko in črno čebelo. Tako kot dr. F. Ruttner v Lipnici, je tudi Singer priporočal v predavanju sodelovanje v vzreji in odbiri, ki obeta tem večje uspehe, čim širše območje zajema. Skupini naših vzrejevalcev je Singer pripravljen žrtvovati, čeprav je v sezoni z delom preobložen, dva dni, da bi jim razkazal in pojasnil način njegovega družinskega čebelarstva s 500 panji in dvema plemeninima postajama.

Naj tu dostavim. Znano je, da sta dva vzorca po 30 naših matic iz rodov Bukovšek in Bohinj iz leta 1966 v skupini 9 vzorcev iz Balkana na 6 čebelarskih inštitutih Nemčije dobro prestala preizkušnjo. Uvrstila sta se kot drugi in tretji takoj za rodod Troisek iz Avstrije. Ostalih 6 vzorcev iz območja Balkana ni dalo zadovoljivih rezultatov. Naša sivka se torej po zaslugi vestnih vzrejevalcev in ob pomoči naše organizacije vedno močneje uveljavlja in to v srednjeevropskem prostoru, ki postaja za naše čebelarstvo zaradi zamenjave avtohtone črne čebele s sivo, zelo, zelo zanimiv. V zvezi s tem se vedno bolj razvija v Sloveniji tudi inozemski čebelarski turizem. Tudi za leto 1971 je že napovedanih nekaj večjih obiskov.

Izvajanje nalog iz daljnoročnega delovnega programa 1966—1973 v zvezi s spominskimi proslavami Antona Janša ob 200. obletnici njegove smrti leta 1973.

Čebelarski muzej v Radovljici je dobil v pretečenem letu prvič novo strokovno vodstvo. Zastopstvo naše Zveze pri Muzeju je sprejel prof. Stane Mihelič. Upamo, da bo Muzej odslej laže in bolje napredoval. Naš zastopnik je začel priobčevati v Slovenskem čebelarju poučne članke o Čebelarskem muzeju in navodila za zbiratelje čebelarskih predmetov. V kratkem bo v Muzeju sestanek za sestavo delovnega programa za l. 1971. Naš skupni cilj

mora biti, da bi muzej čim bolj obogatili do Janševega leta 1973. Glede na to, da ima muzej zdaj strokovno vodstvo, bo naša bližnja naloga tudi, da bomo prenesli okrog 350 poslikanih panjskih končnic, deponiranih v Etnogramskem muzeju v Ljubljani, v Čebelarški muzej v Radovljici. Za pomoč smo naprosili tudi dr. Ksenijo Rozman od Narodne galerije, da bi nam mesto obolelega umetnostnega zgodovinarja F. Zupana raziskovala na Dunaju A. Janševo risarsko in slikarsko dejavnost. V ta namen smo ji posredovali zvezo s predstavniki Avstrijske zveze čebelarjev.

Letos naj bi bil pripravljen za tisk »Zbornik o slovenskem čebelarstvu v Janševi dobi«. Sklad SR Slovenije za pospeševanje založništva smo naprosili za finančno pomoč pri izdaji te pomembne publikacije.

Skupnosti Jugoslovanskih PTT podjetij smo poslali 13. 1. 1971 predlog za izdajo spominskih znamk leta 1973 ob 200-letnici smrti našega rojaka Antona Janše, prvega čebelarškega učitelja na čebelarški šoli na Dunaju. Predlagali smo, naj poveri izdelavo osnutkov spominskih znamk našemu umetniku Božidarju Jakcu, s katerim smo se o tem poprej sporazumeli. Skupnost Jugoslovanskih PTT podjetij nam je že odgovorila, da so dobri izgledi za izdajo spominskih znamk v smislu našega predloga. Po potrebi bo posredovala v tej zadevi tudi Zveza čebelarških organizacij v Beogradu.

Zgleden
čebeljak
Franca
Perovška
v Sodražici
z verando.
Na verandi je
družina
na tehtnici,
spodaj
pa točilnica.

S predstavniki Avstrijske zveze čebelarjev smo imeli 6. junija 1970 na Republiški gospodarski zbornici delovni sestanek, na katerem smo obravnavali **sodelovanje na skupnih Janševih spominskih proslavah l. 1973**. Na ta sestanek sta bila vabljeni v smislu predhodnega dogovora tudi prof. dr. Jaroslav Svoboda, vodja Dokumentacijske centrale Apimondije in direktor Centralnega čebelarškega inštituta CSSR v Dolu pri Libčicah ter Stanislav Kodon, sekretar Češkoslovaške zveze čebelarjev. Žal se imenovana zaradi zadržkov objektivne narave nista mogla udeležiti sestanka.

Sestanka so se udeležili poleg zastopnikov naše in Avstrijske zveze čebelarjev še zastopniki Republiške gospodarske zbornice in avstrijski generalni konzul. K predloženemu osnutku v l. 1973 predvidenih proslav je dal zlasti predsednik Avstrijske zveze čebelarjev A. Tropper mnogo koristnih dopolnilnih predlogov in napatkov. Naša organizacija je sprejela na tem sestanku med drugim nalogo, da bo izdelala osnutek celotnega postopka za pobratenje našega Čebelarškega društva Radovljica, ki deluje v kraju, kjer je bil A. Janša rojen, z Deželno zvezo za čebelarstvo mesta Dunaj, kjer je A. Janša umrl. Če bo tako nanesla potreba, bo verjetno prišlo v letu 1971 do ponovnih stikov z namenom, da se nadaljujejo priprave za skupne proslave v l. 1973. Vse izgleda, da bodo imele spominske proslave l. 1973 evropski značaj.

Čebelarško društvo Kamnik-Domžale je na občnem zboru 31. 1. 1971 sprejelo sklep, da se **vzida za spomin na P. P. Glavarja**, čebelarškega in gospodarskega veščaka, za Slovence

zelo zasluženega moža, sodobnika A. Janše, spominska plošča na hiši, ki jo je sam zgradil leta 1752 za kulturne namene. Izvršni odbor Zveze je razpravljal o tem in sprejel sklep, da bo Zveza sprejela odkritje plošče P. P. Glavarju v svoj večletni delovni program. Odkritje plošče naj bi bilo l. 1972. Čebelarstva družina Komenda in Čebelarstvo društvo Kamnik-Domžale bosta priredila na dan odkritja plošče čebelarški tabor.

Pokroviteljstvo nad prireditvijo bo prevzela Zveza. Umestno bi bilo, da bi posvetili tej proslavi čim večjo pozornost. Že zaradi pomembne osebnosti P. P. Glavarja, pisca knjige »Pogovori o čebeljih rojih«, prve v slovenščini napisane gospodarske knjige, naj bi imela proslava vseslovenski značaj. Obenem naj bi pri organiziranju te proslave preizkusili sposobnosti naše društvene organizacije za organiziranje večjih prireditev, kakršne bodo sledile že takoj v naslednjem letu 1973. V čim krajšem času bo treba formirati poseben prireditveni odbor.

Preden preidem h glavni nalogi našega daljnoročnega delovnega programa, h gradnji ČIC, naj spregovorim nekoliko še o **naši čebelarški organizaciji**. Ko smo v začetku l. 1970 zaradi preskrbe s krmilnim sladkorjem zbirali podatke o članstvu in čebeljih družinah, smo ugotovili, da je le nekaj manj kot 1000 čebelarjev še povsem zunaj naše organizacije. Krmilni sladkor je namenjen vsem čebelarjem. Zato smo postavili potrebo po krmilnem sladkorju za vsega okrog 120.000 panjev, skupaj s panji neorganiziranih čebelarjev. Često poudarjamo, da je naša organizacija v SR Sloveniji edina, ki lahko zastopa interese slovenskega čebelarstva in prek katere lahko državni in družbeni organi pospešujejo slovensko čebelarstvo. Ob različnih priložnostih smo zato tudi poudarjali, da mora voditi naša organizacija evidenco o vseh čebelarjih, organiziranih in neorganiziranih z njihovimi čebeljimi panji vred. Krmilni sladkor je torej že en dejavnik, ki zahteva, da vodi naša organizacija evidenco o celotnem čebelarstvu.

Kakšna pa je vloga naše organizacije pri zatiranju čebeljih bolezni?

Občinski veterinarski inšpektorji morajo voditi za svoja območja naslednjo evidenco:

1. Seznam vseh čebelarstev s številom čebeljih družin;
2. seznam vseh prevaževalcev čebel na paše in
3. seznam vzrejevalcev matic za prodajo.

Kdo drug jim lahko ustvari to evidenco, če ne ravno naša organizacija? Še ni dolgo tega, ko so naše terenske organizacije pri zbiranju podatkov za lastne potrebe pomagale hkrati ustvariti občinskim veterinarskim inšpektorjem navedeno evidenco in so sprejele v ta namen od njih v nekaj primerih tudi finančno pomoč. Po naših izkušnjah se širijo bolezni čebel najbolj ravno v čebelnjakih neorganiziranih čebelarjev. Če je obvezna za veterinarsko inšpekcijo evidenca o vseh čebelarjih in čebelah, je ta evidenca obvezna v enaki meri tudi za našo organizacijo, ki ima v pomoč veterinarske in kmetijske službe organizirano mrežo čebelarških preglednikov. Ti naši pregledniki pomagajo uradno veterinarski službi pri zatiranju čebeljih bolezni. Brez popolne čebelarške evidence bi pač ne mogli uspešno opravljati te javne naloge.

Kljub temu, da smo o potrebi take evidence že ponovno zavzeli jasno stališče, pa nekateri še vedno načenjajo to vprašanje, češ zakaj bi se brigali za neorganizirane, saj od njih tako ni nobene koristi. Postavljam, da je veliko več možnosti, da dobimo neorganizirane čebelarje v organizacijo tudi s tem, če nudi organizacija kakršnekoli usluge, ki so sicer za neorganizirane upravičeno lahko dražje kakor za lastne člane. Zato je obvezno za našo organizacijo naslednje stališče:

Ce naj naša organizacija opravlja za čebelarstvo razne naloge, ki so tudi v javnem interesu, potem je njena dolžnost, da vodi popolno evidenco o celotnem čebelarstvu, ker šele ta omogoča, da tudi lahko opravlja take naloge. Zato morajo imeti društva že v društvenih pravih predvideno vodenje evidence o celotnem čebelarstvu v njihovih delovnih okoliših.

Preostane nam še razčlenitev naše najzahtevnejše naloge v daljnoročnem delovnem programu, to je **gradnja ČIC**. Prvi predlog za gradnjo lastne čebelarške šole (B. Milost, Čebelarstvo društvo Sevnica) je padel na občnem zboru Zveze 8. maja 1966. Sprejet je bil z aplavzom. Izvršni odbor se je lotil izvrševanja te naloge. Kupil je zemljišče, ki po svoji geografski legi, glede na komunikacije ter na naravne pogoje lokacije in bližnje okolice idealno ustreza čebelarškim zahtevam. Zavarovali smo si tudi lastništvo zemljišča tako, da je za zemljišče, ki je bilo prej družbena lastnina, zdaj vpisana v zemljiški knjigi lastninska pravica na Zvezo čebelarških društev za Slovenijo. Kljub poznejšim dokaj številnim in raznovrstnim pomislekom našega članstva v zvezi z gradnjo, ki smo jih sproti temeljito analizirali in pojasnjevali, je izvršni odbor prek svojega gradbenega odbora do druge polovice l. 1970 vso zadevo okoli gradnje kar uspešno urejal. Vse je kazalo, da bomo dobili s posredovanjem Republiške konference SZDL prek Komiteja za kmetijstvo in gozdarstvo pri izvršnem svetu iz namenskih sredstev za sadjarstvo ugoden kredit v višini 75 milijonov starih dinarjev. Proti koncu leta 1969 se je začela zadeva okrog kredita zapletati. Res je

sicer, da je kmetijski sektor Sekretariata za gospodarstvo, ne da bi prej z nami o tem dovolj razpravljaj, spočetka zavzel stališče, da bi se lahko čebelarji izobraževali v splošnih kmetijskih izobraževalnih ustanovah. Dejstvo pa je tudi, da je pri zadnjem razgovoru o tem kreditu konec leta 1969, ko je že bilo odločeno, da kredita ne bomo dobili, predsednik Komiteja za kmetijstvo in gozdarstvo pri Izvršnem svetu omenil tudi, da se Zveza ne razume z Zavodom za čebelarstvo in je pri tem še posebej imenoval tudi ime predsednika upravnega odbora Zavoda za čebelarstvo. Na to omenitev se sicer ni razvila med nama o tem nobena razprava, ker so bili vzroki znani. Izjavljam le, da je bila z odklonitvijo kredita povzročena morda nenadomestljiva škoda za napredek našega čebelarstva.

Glede na razloženo stanje je potem lanskoletni občni zbor sklenil, da se gradnja odloži. Ze kmalu po občnem zboru pa smo prejeli s terena proteste proti tej odločitvi. Protestiralo je zlasti naše najmočnejše in najprogresivnejše društvo Maribor, ki se je vseskozi vztrajno zavzemalo za gradnjo ČIC. Pa tudi od drugod so prihajali protesti in vprašanja, kako in kam z zbranim denarjem. To je prišlo do izraza zlasti na seji upravnega odbora dne 18. 10. 1970, na kateri je bil sprejet soglasno sklep, naj IO in njegov gradbeni odbor, ki je dobil medtem novega predsednika, v osebi podpolkovnika Toneta Kovačiča, nadaljujeta z delom. Na podlagi tega sklepa je prišlo potem do široke akcije, za katero so sprejela zadevno gradivo v ustrezni količini vsa društva. K temu gradivu smo dobivali od nekdaj pohvalna priznanja, da smo s tem delo za zbiranje zelo olajšali; od drugod zopet pa razna vprašanja, prigovore in nasvete, kako naj delamo itd. Ugotavljam, da je v takih pogojih resno društveno delo težko. Dalje ugotavljam, da so se tu pokazale v precejšnji meri tudi hibe našega društvenega dela pri nekaterih društvih. Izkazalo se je namreč, da je bilo njihovo članstvo o razpravah in sklepih na seji UO Zveze dne 18. 10. 1970 slabo ali pa nič obveščeno. Članstvo bi se moralo obračati za pojasnila prvenstveno na lastna društva. Če pa jim društva ne bi mogla dati zaželenih pojasnil, potem bi se morala obračati društva na Zvezo. Sicer bi se utegnilo zgoditi, da bi tekla korespondenca med članstvom in Zvezo tako rekoč na tekočem traku. Če so izvršni in gradbeni ter UO Zveze delali kaj v nasprotju s pravilno sprejetimi sklepi, ali morda celo proti interesom organizacije, ali če niso bili delovni, potem je danes tu tisti najvišji organ naše organizacije, ki o tem razpravlja in odloča.

V zvezi z gradnjo ČIC naj še omenim, da je bilo vprašanje odobritve lokacije že v zaključni fazi. Zadnji čas pa so se pojavile ovire v zvezi z gradnjo hitre ceste, za katero obstajajo v neposredni bližini tri variante. Dela se na tem, da bi bila tudi ta ovira čimprej odstranjena. Gradbeni odbor pripravlja tudi predlog, kako bi se vidno oddolžili tistim, ki bodo prispevali večje zneske za gradnjo. Povem naj še, kako gleda neki ugleden Slovenec iz Avstrijske Koroške na naše prizadevanje, da bi zgradili ČIC. Pred kakimi 10 dnevi se je oglasil na Zvezi, poravnal članarino in odrinil tudi prispevek za gradnjo z vzklikom: »Tok bomo vendar tudi mi Slovenci prišli do lastne čebelarške šole.« Slovenci — čebelarji v zamejstvu še bolj čutijo, kako potrebna nam je taka lastna ustanova in bodo zelo ponosni, če nam uspe gradnja ČIC. Zadeva pa se je zaradi številnih in mnogovrstnih vzrokov dejansko že tako zavlekla, da obstaja resna bojazen, ali nam bo gradnja uspela do leta 1973 ali ne.

Naj zaključim. Delegate in člane, ki bodo razpravljali, pa naj opozorim na tole:

Danes je občni zbor Zveze čebelarskih društev za Slovenijo. Zato se mora nanašati razprava predvsem na delo Zveze in na izvrševanje njenih nalog. Predsedstvo občnega zbora naj zato usmerja razpravo tako, da bo posamezni problem, ki bo načet in za katerega bi kazalo, da mora ta naš najvišji organ zavzeti tudi svoje stališče, v razpravi toliko razčiščen, da bo mogoče sprejeti ustrezen sklep. Razpravljalci pa naj sledijo razpravi tako, da bodo načelnjali nove probleme šele po zaključku prejšnjega. Dvorano moramo namreč izprazniti ob 13. uri, ker bo potem zasедena po organizaciji brivcev.

Ob zaključku se zahvalim vsem sodelavcem zlasti tajniku in osebju v pisarni, ki mora zmagovati zares veliko delo.

Podjetju Medex se zahvalim za finančno pomoč v višini 1 milijon 250.000 starih din za izplačilo honorarja opazovalcem gozdnega medenja in za kritje stroškov združenih s skupno sejo s predstavniki Avstrijske zveze čebelarjev.

Sekretariatu za gospodarstvo — kmetijski sektor, se zahvalim za finančno pomoč, da bomo mogli letos organizirati tečaje za čebelarstvo preglednike, za opazovalce gozdnega medenja in skromno honorirati opazovalno službo o gozdnem medenju.

Naša zahvala tudi Kmetijskemu inštitutu Slovenije, prek katerega bomo prejeli pomoč Republiškega sekretariata za gospodarstvo in ki nam bo tudi sam pomagal pospeševati čebelarstvo z lastnimi sredstvi v višini 700.000 S-din.

Novemu izvršnemu odboru želim, da bi uspešno uresničeval naloge, ki v opisanih razmerah niso lahke, njihova uresničitev pa je v velikem in splošnem interesu slavne tradicije in svetlejši prihodnosti našega čebelarstva.

ČEBELARJEV KOLEDAR

Brezar

Maj.

Maj je mesec nebrzdane življenjske radosti in burnega razvoja pri naših lahko-krilkah. Pozabljene so zimske tegobe in nevarnosti, za nami je čas zgodnje pomladanskih izkušenj življenjske odpornosti naših varovank, za nami je tudi ugotavljanje zimskih izgub in ugotavljanje moči za start v novo sezono. Družine imamo pregledane, ocenjene in zaznamovane, kot smo to priporočili v prejšnjem mesecu. Te zaznambe nam bodo v veliko pomoč pri delu v tem mesecu, ki je ne le najboljše, ampak tudi najzahtevnejše, v vsem letu.

Kaj in kako bomo delali? (Žal moram glavna opravila zaradi omejenega prostora le naštetiti in opozoriti nanje, čeprav bi o delu pri čebelah v maju lahko napisali obsežno knjigo!)

1. **Izenačujmo družine** — močnejšim odvzamemo kak sat zalege in ga dodamo slabšim družinam, ki pa morajo imeti dobro matico. Družine izenačujemo le, če hočemo imeti po moči enake, kar pa ni preveč gospodarno, kajti pašo moramo dočakati le z močnimi družinami pa čeprav z manjšim številom!

2. **Izkoriščajmo gradilni nagon**, ki je v tem mesecu najmočnejši — dodajajmo satnice, v začetku le ob gnezdu, pozneje pa tudi med zalego in v medišču. Gradilni satnik sproti izrezujmo, prav tako tudi trotovske satje v kranjčih!

3. **Krotimo rojilni nagon!** Če se nam bodo družine izrojile pred glavno pašo ali med njo, bomo imeli prazna medišča! Rojilni nagon najučinkoviteje zatiramo s pravočasnim širjenjem delovnega prostora: dodajanjem satja oz. satnic, nastav-

Najprej zacvete češnja in vabi ...

Foto: Janez Skok

ljanjem in prestavljanjem v AŽ panju, v nakladnem pa z zamenjavo ali dodajanjem naklad. Posebno pazimo, da matice ne zmanjka prostora za zaleganje, kar se večkrat zgodi tudi zaradi prevelikih mednih zalog!

4. **Preprečujemo rojenje.** Če nam krotenje rojilnega nagona ne bo uspelo in če ne želimo prirodnih rojev, preprečimo rojenje na ta način, da matico z večino zalege prestavimo v medišče, zapremo matično rešetko, v plodišču pustimo en matičnik, ostale pa izrežemo. Ali: družini, ki že sedi na roju, odvzamemo matico in izrežemo vse matičnike razen enega! S samim izrezovanjem matičnikov le podaljšujemo sedenje na roju in s tem brezdelnost družine, zato se ne priporoča!

5. **Razmnožimo družine,** kar lahko naredimo z umetnimi ali prirodnimi roji. Umetne roje delamo z močnejšim družinam odvzeto zalego in matico ali matičnikom. Zalego vzamemo lahko tudi iz več panjev za en narejenec, seveda lahko nabavimo tudi matico drugje! Narejencem, prestavljencem in drugim družinam, katere imajo obilo zalege brez pašnih čebel, ne pozabimo dodati v praznem satu nekaj vode! Za razmnoževanje s prirodnimi roji uporabimo le prve roje, družice in tretjeke pa na vsak način preprečimo z izrezovanjem matičnikov — seveda moramo najlepšega pustiti!

6. **Začnimo s pridobivanjem cvetnega prahu in matičnega mlečka!** Sate s cvetnim prahom odvezamo sproti, počakamo le, da v njih dozori, kar se zgodi tem hitreje, čim topleje je vreme in čim močnejša je družina. V tem času že po nekaj dneh! Cvetni prah nam lahko zori tudi še v satih v omari, kjer je vlaga in toplota primerna; zato ga ni potrebno takoj izkopati. Pri bližjem čuvanju satov s cvetnim prahom na primernem prostoru lahko počakamo z izkopavanjem celo do zime, ko bomo imeli več časa. Matični mleček lahko dobimo iz prirodnih ali umetnih matičnikov. Najboljši je tri dni star, to je takrat, ko doseže ličinka približno velikost pšeničnega zrna!

7. **Prevažajmo!** V maju vozimo predvsem na akacijevo — nekateri celo na dve, najprej na Primorsko, zatem pa še na Panonsko — na žajbeljevo in na smrekovo (lekanija) pašo.

POMEN CVETNEGA PRAHU ZA ZDRAVJE ČEBEL IN LJUDI

Radijsko predavanje

LOJZE KASTELIC

Cvetni prah — botaniki ga pogosteje imenujejo cvetni pelod, čebelarji pa obnožina — sestoji iz silno majhnih zrn različnih oblik in velikosti, katera so pravzaprav moško seme rastlin cvetnic. S pomočjo vetra ali žuželk se ta zrnca prenašajo na ženski del cveta zaradi oploditve. Med žuželkami igrajo pri prenašanju cvetnega prahu s cveta na cvet najpomembnejšo vlogo čebele, katerim je poleg medu osnovna hrana zlasti za njihov podmladek — zalego. Srednje močna čebelna družina ga porabi preko vsega leta okrog 50 kg. Zelo velik odstotek žlahtnih beljakovin, skoraj kompleten izbor vitaminov v najprimernejšem sorazmerju, ogljikovi hidrati, rastni hormoni, razni sladkorji in rudnine, zlasti fosfati, vsebujejo v cvetnem prahu neprecenljivo hranilno vrednost tako za čebele kakor tudi za druga živa bitja.

Ob pomanjkanju cvetnega prahu matica občutno zmanjša zaleganje, zaradi česar se razvoj čebelne družine močno zakasni. Švedski čebelar Gösta Carlson iz

Engelholma je ugotovil z opazovanjem nekakšno utrujenost in lenivost tudi pri odraslih čebelah, katere niso mogle nabrati dovolj cvetnega prahu. Ko jim ga je dodal, sta utrujenost in lenivost prenehala: postale so živahnije in ponovno so zaživele v vsej svoji marljivosti.

Misel, da bi utegnila bogata vsebina cvetnega prahu tako ali drugače ugodno vplivati tudi na človeški organizem, je postala med znanstveniki čebelarji in nečebelarji zlasti v zadnjem času zelo vabljiva. Poleg že omenjenega Šveda Göste Carlsona se je s zadevnimi poskusi začelo ukvarjati nešteto farmacevtov, zdravnikov in biologov v raznih deželah, med njimi tudi znani francoski znanstvenik Chauvin. Kaj hitro so ugotovili izredno blagodejne učinke cvetnega prahu zlasti pri boleznih, ki so pogojene s starostjo, kot so: arterioskleroza, krčne žile, prebavne motnje in nespečnost. S pomočjo cvetnega prahu se znebimo tudi bolezni prostate, hemeroidov, anemije in nahoda.

Poleg zdravljenja nekaterih bolezni deluje cvetni prah na človeški organizem izredno poživljajoče. Vzbuja občutek svežine in mladostnega razpoloženja, zlasti pri starejših moških. Ob rednem uživanju cvetnega prahu bomo zlahka premagovali vsakodnevne napore, prebolevniki si bodo hitreje opomogli, odraščajoča mladina pa bo v njem našla bogastvo za rast in razvoj prepotrebni sestavin.

Cvetni prah lahko pridobivamo na več načinov. Najpreprosteje bi ga lahko dobili kar od nekaterih rastlin vetrocvetk na ta način, da bi ga s cvetov stresali na podstavljen papir. Žal je tak cvetni prah brez prave vrednosti, ker je zaradi izredno trde lupinice, ki obdaja posamezne semenčice, neprebavljiv. Pri nekaterih ljudeh povzroča celo alergijsko obolenje — senski nahod. Zato naj se taki ljudje izogibajo sprehodov v bližini cvetočih vetrocvetk, kot so leska, koruza, jelovi in gabrovi gozdovi in podobnih.

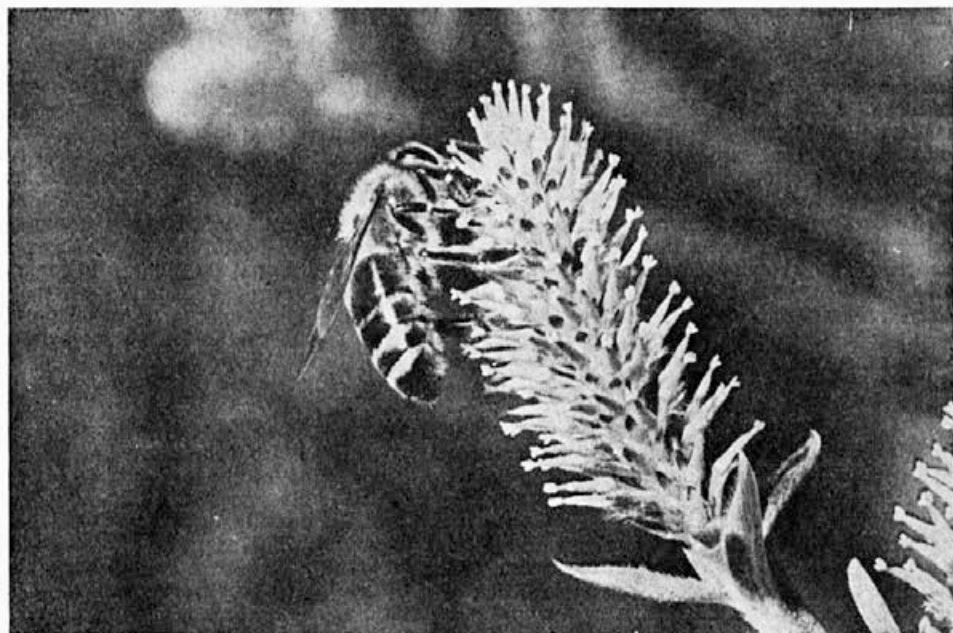
Kar ne zmorejo želodčni sokovi, zmorejo čebele s tem, da dodajajo cvetnemu prahu med nabiranjem in prenašanjem posebne kemične sestavine — fermente — s pomočjo katerih se lupinica posameznih zrn zmečča. Na ta način se odpro vrata do bogate vsebine v notranjosti zrn. Ker se fermentacija ali zorenje cvetnega prahu odvija polagoma, dobimo polnovreden cvetni prah le z ročnim pridobivanjem iz satja, v katerem je dozorel. Tak cvetni prah je tudi najdražji in je povpraševanje po njem največje, kajti recepture za vse zahtevnejše pripravke predvidevajo predvsem le izkopen cvetni prah.

V naših lekarnah in trgovinah se danes že pojavlja vse več pripravkov na bazi cvetnega prahu. Najstarejši med njimi je vsekakor »Melbrosin«, t. j. mešanica medu, izkopenega cvetnega prahu in matičnega mlečka. V 12 letih, odkar smo ga začeli pri nas pripravljati in razpečevati po avstrijski licenci, si je pridobil širok krog stalnih uživalcev. Njemu sta se v zadnjem času pridružila — prav tako po zamejski licenci pripravljena preparata — »Polljuven« in »Melbrosia«.

Medtem ko so se pri nas uveljavili predvsem pripravki na bazi cvetnega prahu v obliki raznih mešanic, pa se je v zamejstvu, zlasti v Nemčiji, uveljavilo uživanje cvetnega prahu tudi v obliki raznih napitkov, za katere je prav tako potreben popolnoma fermentiran cvetni prah. Za mešanice je primeren le čist, iz satja izkopen cvetni prah, za pijače pa lahko uporabimo tudi takega, kateremu je pri-mešano nekaj voščin, zato ga za napitke ni potrebno izkopavati, pač pa ga lahko enostavno nastrgamo od satnih osnov, ali pa izrežemo posamezne, s prahom nanešene dele satov.

Seveda lahko dobimo cvetni prah tudi pri vsakem čebelarju, kateri nam ga je pripravljen nakopati, ali pa nam prodati sate, ki so zanešeni z njim. Za uživanje si ga lahko pripravimo na več načinov, med katerimi naj omenim le nekatere.

Pri čebelarju, od katerega smo dobili cvetni prah, nabavimo po možnosti tudi nekaj matičnega mlečka, katerega skupaj s cvetnim prahom zmešamo z medom v »Melbrosinu« podobno mešanico. Zmešamo 1—2 grama mlečka, 15—25 gramov izkopanega cvetnega prahu in okrog 100 gramov po možnosti kristaliziranega medu. Kavino žličko mešanice dobro s slino premešamo, na tešče zaužijete take mešanice nas bo v zelo kratkem času rešila marsikatero nadlogo. Kolikor ne moremo dobiti matičnega mlečka, bo mešanica tudi brez njega prav učinkovita.

Obložena s cvetnim prahom prinaša čebelnemu zarodu hrano, človeku pa zdravje ...

Foto: Janez Skok

Za otroke in ljudi, ki ne prenesejo medu, pripravimo mešanico iz 10 delov surovega masla, 5 delov medu in 1 dela cvetnega prahu. Dobro premešano zmes uživamo pri zajtrku namazano na košček kruha. Nekateri priporočajo stopiti kavino žličko cvetnega prahu kar v skodelici tople kave, katero spijemo za zajtrk.

Napravimo pa si lahko tudi zelo učinkovit napitek iz 1 litra vode, 20 dkg medu in 6—8 dkg svežega cvetnega prahu. Dobro premešano zmes postavimo na toplo, kjer kmalu zavre. Po treh dneh vrenje prekinemo z ohladitvijo v hladilniku, nakar jo lahko pijemo pri kosilu in večerji po pol dcl.

Kot vse kaže, stojimo čebelarji pred zelo odgovorno in zahtevno nalogo: pridelati zadostne količine kvalitetnega cvetnega prahu za vse večje povpraševanje na domačem in tujem tržišču. Čim več ga bomo pridelali, tem bolj si bomo povečali in zagotovili redne dohodke od naše čebeloreje. S kakovostno in solidno proizvodnjo si bomo tako povečane dohodke zagotovili tudi vnaprej!

UZREJI MATIC POSVETIMO VEČJO SKRIB IN BOLJ UPOŠTEVAJMO SODOBNA DOGNANJA O GOSPODARSKI VREDNOSTI MLADIH MATIC V ČEBELOREJI

STANE SAJEVEC

Mogoče ne bom povedal kaj posebno novega. Osvežil in oblikoval bi le rad nekaj dejstev, misli in dognanj čebelarjev v njihovih spisih o vrednosti — zlasti gospodarski — mladih matic pri donosnejšem čebelarjenju. Iz svojih 10 let starih zapiskov sem ponovno osvežil nekaj beležk, ki so se mi takrat zdele vredne zabeležbe in so še danes tako aktualne, kot so bile pred 10 leti.

Naš mentor-velečebelar Franc Kirar iz Hrence pri Mariboru mi je pred 10 leti nesebično ob nekem strokovnem pogovoru razložil nekatere pomembne praktične prijeme za uspešnost svojega čebelarjenja, ki sem si jih zapisal, sedaj pa bi jih posredoval še drugim, če jim bodo lahko kaj v pomoč.

Kot je znano, je Kirar čebelaril v svojem panjskem sistemu po temu prilagojenem načinu. Bistvo tega panjskega sistema je v tem, da je znatno večji, kot je pri nas najbolj razširjeni AŽ panj. Kirar ima dva panja, ki sta si različna le po velikosti: tip A je manjši od tipa B. Med čebelarji jima pravimo mali in veliki »Kirar«. Veliki ima z mediščem lahko celo okoli 280 dm² satne površine, torej za 120 dm² več, kot jo premore naš popularni AŽ panj. Medišče temelji na globokih satnicah, ki po biološkem zakonu onemogočajo čebelarjem v njih gojiti leglo, ker jih matica enostavno ne more zaleči. Da pa bi lahko uspešno čebelaril zlasti v tako obsežnem panju, je moral Kirar zasnovati sila intenzivno tehnologijo čebelarjenja, ki ni smela poznati šepavosti niti v enem svojih postopkov. Tudi Kirar je napredoval v svojem čebelarstvu polagoma, preden se je prikopal do spoznanj, do kod lahko povečuje svoj način čebelarjenja, preden bi se mu sprevrglo v bumerang lastnega nazadovanja. Mejnika sta bila njegov manjši in večji panj. Za manjšega poznavalci pravijo, da je še najbolj primeren za čebelarjenje na mestu, medtem ko večji panj ustreza vsem potrebam čebelarja prevaževalca, kar je v svoji osnovi Kirar bil. Pripomnim še, da je medišče predvsem prirejeno za naše gozdne paše, ki tako rade ponagajajo s takojšnjim strjevanjem medu gozdnega izvora.

Po moje je največji uspeh v načinu — tehnologiji čebelarjenja v tem, da je že desetletja brez popuščanja skrbel v svojem velečebelarstvu za odbiro čebeljega rodu po donosnosti in da je redno zamenjaval matice po dveh letih njihove plodnosti, ter da je vselej imel v rezervi družine za dodajanje, ko je bilo to najbolj potrebno.

Kirar je dosledno spremljal gospodarsko uspešnost vseh svojih družin in tiste, ki so v dvehletnem razdobju bile med najboljšimi, odbral za nadaljnji razplod, če so seveda ustrezale tudi pasemski čistosti. V tretjem in tudi v četrtem letu so bile matice še pod posebno strogim očesom svojega gospodarja, da si v svoj veleobrat ne bi zanesel nekakovostnega razplodnega gradiva pri vzreji mladih matic za svoje gospodarske plemenjake. Torej je odbiral le po ženski liniji, ki ji je lahko sledil glede na njene uspehe; oploditev po trojih pa je bolj prepustil naravi sami, seveda v okolišju svojega čebelarstva. To se imenuje pozitivni množični izbor, ki je možen pravzaprav le v čebelarskem veleobratu, da iz množice odbiramo najboljše, pri čemer pridemo po nekaj letih do izredno izenačenega razplodnega gradiva. Na tem načelu pravzaprav temelji vsa praktična odбира in selekcija tudi v drugih panogah kmetijstva, ko iščemo iz množice najboljše in še tisto potem progno testirajo, tako da doženejo na potomcih, kako prenaša dedne lastnosti tisti izbrance, ki bi naj razplojeval kakovostno potomstvo.

Pri čebelah je stvar bolj zapletena, ker nam ni ali skoraj ni možno vplivati na izbiro plemenjaka, ki bi zanj vedeli, kakšne so njegove lastnosti in kako jih prenaša. Še zlasti če drža dognanja zadnjega desetletja, da si matica izbere kar 8 do 10 ženinov, ki jo osmenijo za vse njeno plodno delo v naslednjih letih. Torej v enem panju imamo 8 do 10 po polji sestra, za katere nam ni povsem znano, kakšna bo potomka te matice, ki si bodo različne glede na očetni delež v dednih lastnostih.

Iz tega je moč sklepati, da je množična odбира po ženski liniji v čebeloreji iz praktičnih razlogov še najbolj upravičena in utemeljena brez večjega kompliciranja zaradi očetov, ker le-ti morajo priti do izbora po naravnem zakonu množične kvalitete, sicer bomo cepetali na istem mestu, ne da bi nam narava bila pospešeno naklonjena, sama bo odbirala, kot je tisočletja doslej po svojih načelih za ohranitev vrste.

S tem pa ne negiram, ali vsaj ne želim omalovaževati pomena plemenilnih postaj, ki naj služijo visoki odbiri in vzreji za posebne potrebe in namene, zlasti pa za kakovosten razplodni material. Dalje, da si ne bi napravili medvedje usluge s pretirano izmenjavo in odbiro matic le iz določenega krajevnega rodu in s tem prišli do izroditvenih posledic, moramo biti že sedaj dovolj preudarni in se odločiti za dovoljno število krajev-

nih rodov, ki niso in ne bodo v ožjem sorodstvu parjeni in s tem nagnjeni k degeneraciji. Kaže, da je narava sama prav pri čebelah močno poskrbela za te nevarnosti, ko je poskrbela, da matice osemeni po nekaj trotoev, ki skrbje za sorodstvo že v prvem kolenu s po poli sestrami.

Da se povrnem k tovarišu Kirarju in njegovi zmožnosti za zrejo matic, ko je dejal, da jih v eni seriji lahko vzredi 400 do 450. Takih serij pa da je sposoben v eni rejni sezoni ponoviti pet do šestkrat. Torej 2000 do 2500 matic v enem letu. Potreboval jih je zase le iz ene serije.

Sedaj pa osvežimo dognanje tovariša Jožeta Resnika kot preglednika za čebelje bolezni, ko je ugotovil, da okoli 90% vseh čebelarjev čebelarji s svojimi maticami, kot to odloča narava sama. Ali se potem ne bi čudili, da čebelarji točijo poprečno le 10 kg medu na panj na leto.

Mogoče bi po 10. letih ponovno zapisal, da je tovariš Kirar ugotovil sila preprost način dodajanja matic čebelam, kar pa je baje že objavil, a ker sam tega nisem slišal na lastna ušesa, tega ne bi navajal, pa bo zato kdo drug. Pred desetimi leti mi je dejal, da ta njegov način dodajanja matic prihrani v njegovem čebelarstvu s 350 panji preko 100 tisoč S din letno pri izgubi časa in dodanih maticah. Tako svetli primeri, kot je tovariš Kirar, nam kažejo pot, kako je treba v čebelarstvu stopati vedno dalje po poti sodobnih dognanj čebelarstva znanosti in jo spremljati z odprtimi rokami, ne glede od kod prihaja, samo da je prava.

Tudi pri vzreji matic bi morali zakoračiti z velikimi koraki naprej, zlasti mi srečni lastniki tako iskane sivke — *Apis carnice* — ki jo išče ves svetovni »globus«, če le spozna njene prednosti. Zato se pridružujem vsem odposlancem dobre volje, ki so pripravljene napraviti karkoli za napredek slovenskega čebelarstva in utiranju poti naši sivki preko naših neznatnih meja ožje domovine.

V razpoloženju naglo bližajočega se spominskega obdobja našega rojaka Janše pripevajmo vsi — njegovi rojaki — da bomo že končno imeli svojo slovensko izobraževalno in znanstveno ustanovo, ki nas bo še trdneje povezovala in nas predstavljala na dostojni ravni v širnem svetu.

POSKUS PRILAGODITVE AŽ-PANJA SODOBNIM ZAHTEVAM NAŠIH ČEBELARJEV

(Nadaljevanje)

IGOR FRANČIČ

Distančni vložek (distanca lat. razdalja, razmak) zmanjšuje razdaljo med medišnimi in plodišnimi sati in omogoča matici in čebelam lahek in nemoten prehod iz spodnjih satov na zgornje in obratno, in obenem zapolnjuje vmesni prostor med obema etažama, da čebele ne gradijo prizidkov v omenjenem prostoru. Napravimo ga tako, da povežemo skupaj v celoto osem vzporednih letvic, ki so med seboj oddaljene 10 mm, kar predstavlja pravzaprav ulice med sati. Za desetsatarja potrebujemo torej osem letvic, za devetsatarja pa sedem, kajti ne smemo pozabiti, da je prostor med skrajnima satoma v plodišču in nad njima stoječima satoma v medišču zapolnjen s podolžnima laticama stalnega okvira.

Mimogrede naj omenim, da moramo sedaj nekoliko spremeniti terminologijo, kajti z uporabo distančnega vložka se združita medišni in plodišni prostor v celoto, po prostornini dvojno plodišče in zato ne moremo več govoriti o »plodišnih« in »medišnih« satih, temveč uporabljamo te izraze izključno takrat, če hočemo posebej poudariti, katere sate mislimo, zgornje ali spodnje, torej lokalistično.

Letvice distančnega vložka so široke 25 mm, toliko kot satniki, debele pa tako kot stalni okvir. Širino teh letvic diktirajo satniki, saj ko so združene, trdno spajene v enoten distančni vložek, ležijo, potem ko vstavimo vložek v stalni okvir, točno poravnane, vzporedno med zgornjimi in spodnjimi satniki in ustvarjajo vtis, kot da sta si dva navpično stoječa sata v plodišču in medišču enovita celota. Vseh osem letvic povezujeta v celoto dve prečni letvici iz trdega lesa, ki imata kar tri

naloge: povezujeta vzporedne letvice v celoto, preprečujeta, da ne pade distančni vložek skozi odprtino stalnega okvira in nudita s svojima posebej prirejenima podaljškoma oporo celotnemu vložku, da obdrži, npr. pri prenašanju panja, enako in nespremenjeno razdaljo do podolžnih latic stalnega okvira.

Letvici sta lahko spojeni z ostalimi tako, da izrežemo utore kar na njiju v 10 mm presledkih. Še preprosteje in hitreje pa je, če pribijemo in morda še zlepimo prečno preko vseh letvic na vsaki strani 2 mm debelo latico, vendar moramo nato na koncih spodaj pribiti žičnike, ki potem držijo razdaljo, ulico, do stalnega okvira. Na nas je torej, katero varianto bomo izbrali. Če bomo naredili vložek tako, kot prikazuje slika, prav gotovo ne bomo razočarani. Tako izdelan vložek bo trden, kompakten in nam ne bo delal težav pri zamenjavi. Z njim pa bomo pri izdelavi izgubili seveda nekaj več časa.

Od teh dveh prečnih latic do satnikov v medišču je tako razdalja 5 mm in se ni bati, da bi strli kakšno čebelo pri premikanju satja. Od vzporednih letvic navzgor do mediščnih satnikov in navzdol do plodiščnih satnikov je potemtakem razdalja 7 mm na obeh straneh spodaj zato, ker so satniki oddaljeni od stalnega okvira 7 mm, vložek pa itak pride v ta okvir, zgoraj pa zaradi prečnih gred (v medišču), ki imajo premer 7 mm.

Lahko pa bi seveda zmanjšali to razdaljo med satniki plodišča in medišča do d. v. (distančnega vložka) celo na 5 mm, tako da bi enostavno vzeli debelejšo letvico. Zdi pa se mi, da to ni niti potrebno in bistveno, kajti praksa mi je pokazala, da je razdalja 7 mm kar pravšna.

Razdaljo med sati pa bi lahko zmanjšali na drug način, in sicer tako, da bi uporabljali sate, ki so izdelani do spodnje letvice. V AŽ-panju imamo namreč to prednost, da lahko novo izdelane sate obrnemo in čebele potem izpolnijo še tisti prostor do spodnje letvice, tako dograjeni in pritrjeni sati pa so izredno močni, za nas pa bi to imelo določen pomen, posebno med prezimovanjem v zimski gruč, ker bi s tem zmanjšali presledke in prazen prostor med sati in tako še olajšali čebelam in matici premikanje za hrano iz spodnjih satov na zgornje pri nizkih temperaturah.

Po sredini letvic d. v., tam, kjer bo kasneje ležala srednja greda v medišču, naredimo še žlebove preko vseh letvic, zato da ne bodo imele čebele priložnosti pritrčiti palice k letvicam d. v. in da bo zato odstranjevanje le-te pri zamenjavi vložkov kar najenostavnejše.

Tako pripravljene elemente še zlepimo, zbijemo skupaj in distančni vložek je pripravljen.

Kakšne in kje so tedaj prednosti tako opremljenega panja?

Kdor bo torej uporabljal d. v., ima sedaj zelo široke možnosti. Lahko prezimuje čebele v eni etaži, zgoraj ali spodaj, torej v plodišču ali medišču ali pa celo v dveh etažah.

Iluzorno bi bilo seveda misliti, da se bo prav vsaka družina razvila v orjaka samo zaradi d. v. Na dober razvoj vplivajo še drugi dejavniki: rodovitna matica, neprekinjen dotok hrane v panj itd. Z d. v. bomo dali družinam samo možnost, in to je pravzaprav že veliko, da se bodo ob prisotnosti drugih bistvenih dejavnikov dobrega razvoja razvile do polne moči tako, da bomo mi pri tem vložili kar najmanj truda v ta njihov razvoj. Sodobne zahteve so torej: dober in hiter razvoj in čim manj vložene truda.

Če se nekatere družine v čebelnjaku ne bodo do zime zadosti razvile, jih bo čebelar pač zazimil v eni etaži, druge močne pa v dveh etažah. Tu torej že lahko iščemo prednosti. Povečali smo si manevrski prostor.

Plodišče je še enkrat večje in v takem prostoru zlepa ne pride do pojava utenjenosti in tako mimogrede tudi odpadejo vse naše intervencije zgodaj spomladi, npr. špekulativno pitanje, prestavljanje, ki je v tem času pravi dvorezen nož in večkrat bolj škoduje kot koristi in seveda tudi delo v zvezi s preprečevanjem rojenja, ali pa vsaj z vključitvijo praznega prostora za vratci panja, kar pomeni dejansko prostornino pet nadaljnjih satov, časovno skrajšamo rojilno krizo na minimum in s tem obnem tudi naša prizadevanja v tej smeri.

Je pa tu še nekaj pomembnejšega, morda odločilnega v tako preurejenem panju; z uporabo distančnega vložka smo pridobili sate, visoke pol metra!

Morda bo kdo ugovarjal, češ da so sati prekinjeni z letvicami d. v. in na obeh straneh še s praznim prostorom 7 mm in da potem sploh ne moremo več govoriti o enotnih zalegalnih površinah ipd. Vendar naj vse take skeptike pomirim z ugotovitvijo, da priznajo čebele spodnje sate in tiste zgornje nad njimi za enotne zalegalne površine, kar se manifestira na dva načina.

Se nadaljuje

UPORABA LESONITA V ČEBELARSTVU

INŽ. F. SIVIC

Zadnja leta opažamo, da se vzporedno z dviganjem cen vseh potrošnih dobrin zelo hitro zvišujejo tudi cene čebelarških potrebščin; obratno cene medu in voska že nekaj let stagnirajo, pa ne samo doma, ampak celo na mednarodnem tržišču. Ob takih pogojih postaja čebelarška proizvodnja vedno manj rentabilna. Čebelarji iščejo različne izhode iz zagate: večji obrati se preusmerjajo v proizvodnjo cvetnega prahu in matičnega mlečka, ki imata še vedno visoko ceno, pri pelodu je ta celo v porastu. Po drugi strani pa skušajo z uvedbo raznih novih materialov nadomestiti čedalje dražji les iglavcev in s tem poceniti osnovna sredstva — panje, čebelnjak, čebelarško orodje itd.

Na svetovni čebelarški razstavi leta 1969 v Münchnu sem imel priložnost videti panje iz penastih snovi, npr. iz polistirola. Nemci že nad deset let preizkušajo penaste snovi v čebelarstvu. Rezultat teh poizkusov je ugotovitev, da je polistirol najbolj primeren za gradnjo panjev, če je ustrezno ojačan z lesonitnimi ploščami.

V 12. številki Slovenskega čebelarja, letnik 1969, sem opisal nakladni panj nemške firme Eitel, narajen iz tako imenovanih sendvič plošč, t. j. iz 20 mm debelega polistirola, na katerega sta z obeh strani nalepljeni 2,5 mm debeli lesonitni plošči. Prav vsi deli panja, torej podnožje, naklade in streha, so iz omenjenih sendvič plošč. Seveda je tak panj z notranje in zunanje strani ustrezno impregniran, tako da lahko vrsto let kljubuje vlagi, sončni pripeki in drugim vremenskim činiteljem. Impregnacija je nujno potrebna, saj bi sicer lesonit na vlago hitro nabrekli, se zvil in odstopil.

Predstavniki firme Eitel mi ni vedel ali pa ni hotel povedati, kakšno impregnacijsko sredstvo uporabljajo za te panje. Le toliko sem mogel ugotoviti, da so panji živorumene barve, kakor bi bili premazani z gostim okrom.

Pred dvema letoma sem izdelal iz podobnih sendvič plošč tri AŽ panje. Čebele so v njih dobro prezimile, ne da bi panji močili, kakor bi morda kdo pričakoval. Zanimivo je, da so družine imele gnezdo v sredini panja in ne ob steni, kar pogosto opažamo pri lesenih panjih. To govori v prid dobri toplotni izolaciji sten. Tudi med prevažanjem so bili ti trije panji popolnoma enakovredni lesenim, saj se niso prav

nič obtokli ali odrgnili. Impregniral sem jih s firnežem, za lepilo pri izdelavi sendvič plošč pa sem uporabil kar običajno hladno belo lepilo.

Lesonit se danes v čebelarstvu vse premalo troši. Navadno izdelujemo iz nje ga pitalna korita ali pa ga uporabljamo za polnilo v vratcih AŽ panja. Vendar je praksa pokazala, da lahko lesonitna plošča še marsikje drugje uspešno nadomesti desko. Pri AŽ panju so iz lesonita lahko še tile deli: prednja stena (debelina 3,2 ali 4 mm, gladki ali rebrasti lesonit), okvir matične rešetke (iz dveh plošč) in pokrovca matične rešetke. Pri 3, 4 in 5-satarjih-prašilčkih, ki so običajno izdelani iz 10 mm debelih smrekovih desk, lahko izdelamo obe stranski steni iz lesonita, debeline 4 in 5 mm, kar bo te panjičke gotovo pocenilo. V njih bomo družinice lahko tudi brez strahu prezimili, saj je lesonit dober toplotni izolator.

Nepogrešljiv bi moral biti tudi pri izdelavi raznih kozic, sipalnikov, ročnih topilnikov, osmukačev za cvetni prah, omar za satje in podobno. Zlozljivi čebelnjak, ki ima običajno pločevinasto streho, bo občutno cenejši, če ga bomo prekrili s tankimi lesonitnimi ploščami, pritrjenimi na ustrezne lesene okvire. Iz istega materiala more biti tudi vsa zadnja stena, ki ščiti vratca panjev pred dežjem in nezaželenimi obiskovalci. Seveda je treba tudi tu uporabiti ustrezno impregnacijsko sredstvo, morda ibitol ali katran.

Že samo iz naštetih primerov vidimo, da ima lahko lesonit v čebelarstvu široko uporabnost. Potrebno bi bilo najti samo še cenena in učinkovita impregnacijska sredstva, ki bi ga ščitila pred vlago in sončno pripeko. Nedvomno bi potem čebelarji bolj pogosto segali po njem, s tem pa bi čebelarski inventar pocenili.

Na koncu naj omenim, da imamo v Jugoslaviji več tovarn lesonita. Prav gotovo je izmed vseh najbolj poznana tovarna »LESONIT« iz Ilirske Bistrice, katere izdelki so zaradi svoje izredne kvalitete cenjeni ne samo doma, ampak tudi v zamejstvu.

ČEBELNA UŠ ALI KRPELJ

JULIJ MAYER

Poznate jo vsi iz svoje čebelarske prakse, ker ste gotovo prej ali slej že naleteli nanjo. Njeno latinsko ime se glasi **Braula coeca**, ker so entomologi prej domnevali, da je slepa. Fran Lakmayer jo v Umnem čebelarju iz leta 1907 imenuje še »slepa uš«. Celo naše Sodobno čebelarstvo iz leta 1955 meni, da bi se dalo po pridevku sklepati, da je slepa. In vendar je nemški strokovnjak BUTTEL-REEPEN že leta 1919 ugotovil, da tičijo oči pri čebelni uši na osnovi za tipalke. Dandanes vemo, da spada čebelna uš med brezkrilne mušice.

Telo čebelne uši je temnorjave barve, velikosti pa makovega zrnca. Je zelo gibčna in se naglo premika, da je težko zasledovati njeno početje. Prvotna domovina čebelne uši je Evropa z Bližnjim vzhodom. Od tod se je z razpošiljanjem rojev in matic razkropila menda že po vsem znanem čebelarskem svetu.

Iz jajčeca čebelne uši se izvali neznamen črviček, ki se takoj zarije pod pokrovček medene celice. Tam se premika dalje in dela kot nitka tanke rovčke. Hrani se z medom (BELJAVSKY 1929) in se pod pokrovcem tudi zabubi. Mlada uš zapusti svoj rojstni kraj šele, ko njen oklep dovolj otrdi, da lahko spleza za hrbet čebele.

Krpelj ni parazit v pravem pomenu besede, ampak je le nadležen mrčes v panju, postal je premeten prisklednik in drzen zmikavt ob polni mizi samih dobrot. Spretno izkorišča pripravljenost čebele dojitje, da pita lačno mladico. Pa je hitro

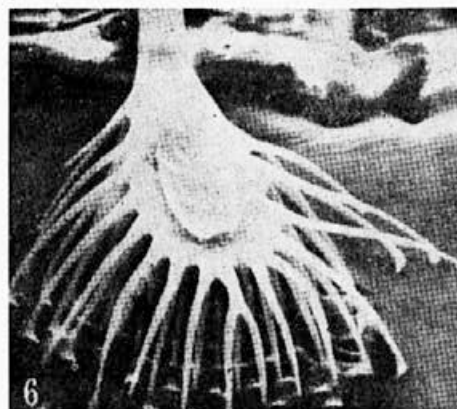
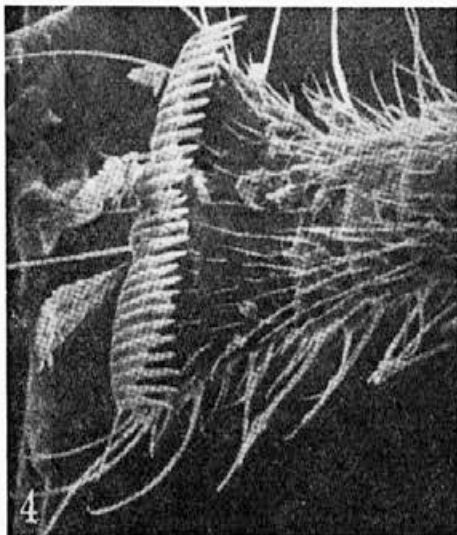
pri čebeljih ustih in z neverjetno naglico izmakne kapljico sladke hrane. Zato ga redno najdemo posamič na hrbtu čebel dojlj. Z veliko spretnostjo se pomika po čebeli, pa tudi naglo zleze na drugega gostitelja. Čebelna uš je naglo dojela, da je v panju še matica, ki prejema od dojlj najboljši mleček. Tako se nabere na matici tudi po več uši. V močno zanemarjenih panjih so matice hudo ušive, kar ne more biti v korist dobremu zaleganju. V Ameriki so naštehi na ušivih maticah tudi po 35—40 krpeljv (ARGO 1926). Pri poskusih so ameriški raziskovalci tudi odkrili, da se čebelna uš ne naseli na neoplojeni matici!

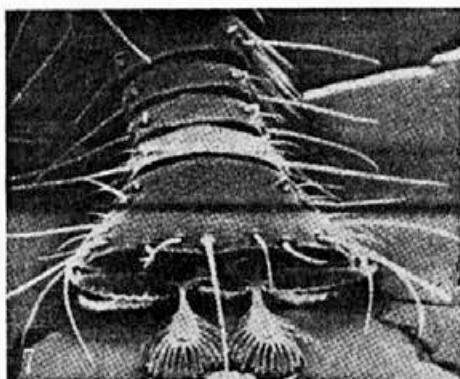
Tobakov dim in hlapi navadne kafe omamljajo uši, da popadajo z gostitelja na podloženi papir, ki ga je treba večkrat zamenjati in sežgati. Koroški čebelar LÜFTENEGGER je že leta 1925 poročal v Mein Mütterchen = Moja matica, da zatira čebelno uš s terpentinom. Na podloženi papir položi nekaj kratkih oblanic, ki jih je namazal s terpentinom. Terpentini čebel ne razburja, ker jim je njegov vonj poznan od borovcev, kjer včasih nabirajo tudi mano. Oblanice pusti vsaj 14 dni pod gnezdom, večkrat zamenjuje le papir in ga sežiga.

Raziskovalec ARGO se je zanimal, kako se uš drži čebele, ki se nikakor ne more otresti tega nadležnega mrčesa. Ugotovil je, da je zadnji člen na krpeljvih nogah — stopalce, opremljeno s posebno napravo, podobno glavniku na 30 zobcev. Z glavničkom se krpelj trdno zasidra v čebeljem kožuščku. Ob enem je odkril na krpeljevem stopalcu še dva nežna izrastka in ju imenoval »pulvile«, po naše oprijemalni blazinici, pač v domnevi, da služita temu namenu.

Šele v zadnji dobi so odkrili čudoviti ustroj stopalca čebelne uši. S posebno napravo, imenovano elektronski mikroskop, so prodrli v izredno zanimivo skrivnost. Naprava pošilja skozi posebne snope elektronov na opazovani predmet, ki ga nekako otipava. Del elektronov se izgubi, ker jih predmet vpija, drugi pa se odbijajo in v posebni katodni cevki, kakor pri televizorjih, se spremenijo v vidne znake in na zaslonu se pokaže slika, ki jo je moč fotografirati. Slike lahko poljubno povečujemo zaradi natančnejšega preučevanja.

Kar so odkrili na podlagi elektronskih posnetkov, je nadvse presenetljivo. Oprijemalni blazinici sta tako izredno nežno izdelani, da nikakor ne bi mogli nositi teže krpeljevega telesca. Čeprav je zaradi naglega krpeljevega premikanja zelo težko ujeti natančno sliko, so vendarle prišli na sled, kako čebelna uš izmamlja od dojlje hrano. Kadar hoče to

doseči, zleze čebelna uš dojlji na glavo, seže z omenjenima izrastkoma na stopalcu med čebelje tipalke. Raziskovalci domnevajo, da sproži ta dotik tipalk v dojlji isti dojem, ki ga sprožijo tipalke lačne mladice, ko prosi za hrano. Takoj po dotiku tipalk zdrkne uš z neverjetno naglico do čebeljih ust, ki se že odpirajo in se prikaže kapljica hrane. S svojimi rilčku podobnimi ustmi naglo posrka sladko kapljico.

Poleg tega so raziskovalci z natančnim preučevanjem še ugotovili neverjetno skladnost med razvrstitvijo nežnih izrastkov na pulvilah z ustrezno členovitostjo na čebeljih tipalkah.

Res je to danes še domneva in bo potrebno še dosti dolgotrajnega in trudapolnega preučevanja, da bodo z gotovostjo dokazali smotnost teh nežnih izrastkov na krpeljavih stopalcih. Vendar so vsi trije raziskovalci trdno prepričani, da so na pravi poti.

Prva slika nazorno prikazuje 140-kratno povečavo glavnička na spodnji strani stopalca. Z glavničkom se čebelna uš izborno zasidra v razvejanih dlačicah čebeljega kožuščka. Levo sta vidna oba izrastka. Druga slika prikazuje stopalce z gornje strani. Glavniček je spodvit, zelo dobro sta vidna oba izrastka. Povečava 136-kratna. Tretja slika nam v 670-kratni povečavi prikazuje izredno fino izdelan izrastek na stopalcu.

Literatura:

DIETZ, HUMPHREYS, LINDNER — Untersuchung der Bienenlaus mit einem elektronischen Abtastermikroskop = Preiskava čebelne uši z elektronskim mikroskopom.

Apiacta 1/1971

F. LAKMAYER — Umni čebelar 1907.

Sodobno čebelarstvo 1955. I del, stran 422.

E. ZANDER — Krankheiten und Schädlinge der erwachsenen Bienen = Bolezni in škodljivci odrasle čebele. III. izdaja 1930.

R A Z P I S

Zveza čebelarških društev Slovenije razpisuje

N A T E Č A J

za poljudno pisano delo

»ODBIRANJE IN VZREJA NAJBOLJŠIH ČEBEL«

Pogoji:

1. Rokopis ne sme obsegati več kot 60 do 70 tipkanih strani; na strani 35 do 37 vrst (okoli 2230 znakov);
2. Rokopise je treba poslati pod šifro do 31. oktobra 1971. leta na naslov: Zveza čebelarških društev Slovenije, Ljubljana, Cankarjeva 3.

Dva najustreznejša rokopisa bosta nagrajena, in sicer:

prvi rokopis z nagrado 3.000 din, ki bo zadržan za tisk in bo avtor prejel uveljavljen honorar; drugi bo nagrajen z nagrado 1.500 din.

Zveza čebelarških društev Slovenije

ČEBELARSTVO, KI SI GA JE VREDNO OGLEDATI

(Nadaljevanje)

FRANCE GUNA

Lepe so rože, ko sije pomlad,
še lepši je dela poštenega
sad.

Podatke o Bukovškovi kooperaciji s Strgarjem navajam kolikor mogoče natančno in izčrpno, ker gledam v njih pomemben prispevek k zgodovini naše čebeloreje in trgovine s čebelami pri Slovencih.

Strgar je prihajal k Bukovšku vsako jesen s svojo delovno skupino. Bili so štirje: Jan, njegov brat Tone, šofer, ki je bil obenem čebelarški pomočnik ter gospodična, ki je vodila pisarniške posle v zvezi s čebeljo trgovino. Delo jim je šlo zelo hitro izpod rok. Bukovšek je samo sate vlekel iz panjev, matice so iskali in odbirali Strgarjevi, ometal pa je Jan sam. S čistostjo pasme je bil zelo zadovoljen in se je vselej že vnaprej priporočal za matice v prihodnjem letu. Te mu je Bukovšek pošiljal v posebnih zabožčkih z desetimi predalčki, torej po deset matic. V vsak predalček je dal 30—50 čebel ter matico, zaprto v maticnici iz žične mreže. Za hrano so imele sladkorno testo, ki ga je že prej vložil Strgar.

Za tolike potrebe Bukovškov uljnjak, ki je bil dolg 4 metre in je bil za 24 AŽ-panjev, ni več zadoščal. Podaljšal ga je za 6 metrov, tako da je zdaj 10 m dolg. Povečal je tudi število panjev. Večjo serijo žnideršičev je izdelal kar sam, tako da je imel v letu 1939 skupno s kranjci že 80 do 90 čebeljih družin.

Prvotna plemenilna postaja

izvoz. Ko ni bilo več povpraševanja po njih, jih je opustil. Zadnje — bilo jih je kakih 40 — je prodal približno leta 1958 kupcu Jastrebniku s Štajerske. Potem se je ustavilo. Danes šteje njegovo čebelarstvo približno 120 panjev: 80 žnideršičev in 40 polovičarjev. To število je materialna osnova za njegovo vzrejo matic, zakaj za napolnjevanje plemenilčkov gre ogromno čebel. Kolikor večja je potreba po maticah, toliko večje morajo biti te rezerve.

Ko smo Zagorjani prispeli na Bukovškov dom, smo bili prav prijazno sprejeti. Gospodar, s katerim smo se bili že prej pismeno domenili za ogled čebelarstva, nas je s sinom Lojzom pričakal pred vrati, od koder nas je gospodinja povabila v hišo h gostoljubni mizi. Prav prijetno smo bili presenečeni ob dobrohotni postrežbi pod krovom tega lepega kmečkega doma.

Bukovški so prava čebelarška družina: oče in pet otrok — Lojze, Matevž, Marinka, Slavko in Marjan — vsi sami čebelarji! Pa jih je oče tudi že od malega k trmu navajal. Največ te vzgoje je bil deležen sin Lojze, ki je zdaj star 28 let. Je bil pač prvi in najstarejši, dalo se ga je torej najprej in najbolj porabiti. Tako je namreč že od nekdaj na kmetih. Kot šolarček je že izrezoval ob nedeljah z očetom gradilno trotovino, pomagal pri vzreji matic, obenem pa delal na kmetiji, tako da je imel za učenje prav malo časa. Zato pa je dobil od očeta kot nagrado za dobro spričevalo naseljenega žnideršiča, ki si ga je smel sam izbrati. Steber te družine in tega čebelarstva pa je mati Slavka (roj. Kržišnik), o kateri v polni meri velja, da »dobra gospodinja podpira tri ogle pri hiši.« Ker pa v svoji skromnosti želi, da se o njej ne govori, naj povemo le to, da na njenih ramah sloni tudi skrb za goste, ki si želijo ogledati to zanimivo čebelarstvo. Rada jim postreže, pa naj bodo to domači ali inozemski čebelarji. Gospodar sam pa bi jo najbrž in najlaže pohvalil kar s Prešernovim verzom.

Ko smo se torej takó okrepčali in odžejali, smo zavili k uljnaku, ki ima zelo lepo lego. Stoji na odprtem, nekoliko nagnjenem travniku, s pročeljem obrnjenem proti hiši, a vendar od nje toliko odmaknjen, da čebelji lét ljudi nič ne moti. Sonca mu ne manjka. Manj zadovoljivo je s pašo. Pač ni zlepa kraja, kjer bi bilo skozi vse leto dovolj paše za toliko čebel (100 do 120 panjev). V zgodnji pomladi je mešano cvetje: teloh, leska, vrba, resje in češnja. Toda, kakor drugod, gre tudi tu mnogo v izgubo zaradi neugodnega vremena. Ob travniški paši bi bilo morda bolje, a prav takrat je treba vsem družinam omesti precej živali za vzrejo matic, kar gotovo zmanjšuje donos. Veliko je vredno, če zamedí smreka ali hrast. Ko odcvete pravi kostanj, je konec in čebele odpeljejo na Ljubljansko barje. Toda tam, kjer sijé sonce, so tudi sence: »Špehek« (škrbinc ali vodenik), ki cvete med otavo, pobere toliko čebel, da gredo družine precej oslABLJENE v zimo.

Mnogo takih in podobnih zanimivosti nam pove ta izkušeni čebelar. Pravi, da v 39 letih svojega čebelarjenja ni doživel nobene posebne katastrofe. Če je kako pomlad med 100 plemenjaki 5 do 6 slabičev ali 2 do 3 osirotele družine, to je vsa izguba. Svoje uspehe pripisuje pravočasnemu in skrbnemu zazimljenju. Ves gozdni med mora biti v jeseni iztočen, v plodišče pa pride le mlajše, 2—3-krat zaleženo satje. Zimska zaloga mora biti dopolnjena do 10. oktobra, a ne v pretirani količini: kolikor satov, toliko kilogramov hrane. Sladkorna raztopina se mu je izkazala najbolje v razmerju: 10 kg sladkorja na 8 litrov vode.

Z rojenjem nima težav. Niti polovičarji mu ne rojijo preveč, ker čebele vedno znova zaposluje: če je paša, da tedensko v vsako plodišče po eno satnico, hkrati pa sat zalege v medišče. Končno ob dobri paši odstrani še okenca, da je čebelam odprt ves prostor do vratc. V nekaj dneh je vse zadelano s trotovino. Razume se, da jo pridno izrezuje, s čimer pa pridela tudi veliko voska. Ob točenju jim gre delo hitro od rok: dva v uljnaku ometata čebele, dva pa točita. Košnja, sušenje sena in podobna dela morajo tiste dni počakati. Čebelje pike kar dobro prenašajo, ker njihove sivke niso prehude. Pokrivala za obraz ne uporabljajo, saj natančnejša dela pri vzreji matic tako laže opravljajo. Včasih nanese, da gresta oče in sin kar od sena brez srajc naravnost k čebelam.

Odkar je opustil kranjčice, čebelari Bukovšek v glavnem z žnideršiči, nekoliko pa tudi s polovičarji. Za poizkušnjo ima tudi enega amerikanca, ki pa mu ne ugaja. Prizna mu sicer nekatere prednosti, toda zelo veliko napako vidi v tem, ker bi se moral pri 100 amerikancih raztegniti po vsem travniku. Poleg tega bi bil pa še brez strehe in bi bilo delo v deževnem vremenu nemogoče.

Z uspehi, ki jih je dosegel v svojem čebelarstvu, je zadovoljen, čeprav je bila med dobrimi letinami tudi marsikatera slaba. Primerilo se mu je celo, da je morala iz hleva dobra krava, ker je bilo treba nabaviti sladkor za jesensko krmljenje. Toda marljive čebele so mu vse to prej ali slej hvaležno povrnile. Res, da takó veliko čebelarstvo zahteva dosti dela in truda, a tega se ne boji in ne brani. »V delu je življenje, a čas je zlato, zato ga je treba dobro izkoristiti!« To je že iz rane mladosti njegovo geslo, ki ga zdaj marsikdaj ponavlja tudi svojim sinovom. Čebele goji tako skrbno, da jim spomladi, zlasti pa poleti, žrtvuje več časa kot kmetiji.

Četudi ima preko 100 panjev, je težišče njegovega čebelarstva vzreja matic. Prav ta nas je tako zanimala, da smo si jo želeli natančneje ogledati. Pa se je mož tudi zelo potrudil, da nam je ves vzrejni postopek temeljito razložil. Naredil nam je prav izčrpno predavanje, povezano z nazornimi demonstracijami v uljnaku. On vzreja matice že mnogo let in ima v tem pogledu veliko izkušenj in bogato prakso. Dela po sodobni metodi, ki pa zahteva precej točnosti in natančnosti. Od vsega začetka mu je bilo mnogo na tem, da vzredi čim boljše čebelje plemo: čisto sivko v nesporno dobrimi lastnostmi. V ta namen se je oskrbel s plemeni z raznih strani: najprej od Brcetovega očeta iz domače vasi, od Jana Strgarja, pozneje od Koširja iz Mojstrane, Zupana iz Nornja, Stareta iz Studorja, nekaj od Antona Verbiča iz Ljubljane, ki je imel odlično sorto, končno tudi iz kartuzijanskega samostana v Pleterjah. Zelo srečen je, če najde v kakem skritem kraju še kako odlično čebeljo družino za trotarja, da na ta način plemo še naprej izpopolnjuje.

Prijeten oddih

Delo z vzrejnimi materialom — ličinkami, matičniki itd., opravi v svojem glavnem uljnaku, kjer ima nameščene panje-rednike. Plemenilčke z izleženimi, novimi, neoplojeni-

mi maticami pa ima v posebnem plemenilnem uljnaku, kjer ima seveda tudi trotarja. Ta ulnjak je nekaj svojevrstnega. Stoji na precej poševni, a lepi, sončni, travnati gozdni jasi, ki je dokaj odmaknjena od obljudenega sveta. Njegov tloris je $4,30 \times 2,3$ m, višina pa je 2,40 m. Prvotno je imel urejeno tako, kot je na drugih plemenilnih postajah: trotar — eden ali dva — sta v majhnem paviljonu, plemenilčki ali prašilčki pa so razmeščeni na kolih, ki so primerno odmaknjeni drug od drugega. Ta razmak je koristen, da matice ne zaide pomotoma v napačno žrelo, ko se vrača s prahe. Zdaj pa ima, kot se reče, vse to pod eno streho. V tem novem plemenilnem uljnaku je prostora za dva trotarja in 180 plemenilčnikov, ki so razmeščeni na policah, a vendar toliko vsaksebi, da matice ob povratku s prahe niso ogrožene. Tu torej lahko dela ob vsakem vremenu. Zelo prav mu pa pride tak zaprt prostor zlasti v času, ko paša odpove in nastopi nevarnost ropanja.

Bukovškov novi plemenilni ulnjak

Domnevati smemo, da je čebelji rod, iz katerega Bukovšek vzreja, med našimi najboljšimi. Slovenija je namreč l. 1966 dobila iz Nemčije naročilo za večjo količino matic. Bukovšek in Sušnik iz Bohinja sta jih dala vsak po trideset. Te matice so potem porazdelili na šest različnih preizkusnih postaj v Zahodni Nemčiji in Avstriji, kjer pa so sočasno preizkušali tudi matice iz Banata, Romunije, Bolgarije, Makedonije, Grčije, Avstrije, Madžarske in Češke. Na prvem mestu so bile avstrijske, na drugem Bukovškove, na tretjem mestu Sušnikove. Te tri so bile v oceni čisto blizu druga za drugo, medtem ko so bile ostale precej ali celo daleč za njimi. Vrstni red teh rezultatov je bil razviden iz razpredelnice, ki si jo je ogledal v Bonnu Lojze Bukovšek mlajši ob priliki svoje čebelarске prakse leta 1968 v Nemčiji. Pri ocenjevanju omenjenih čebeljih rodov se je poleg drugega upošteval zlasti tudi letni donos medu.

Upravičeno smemo trditi, da spada Bukovškovo čebelarstvo danes med najuglednejša čebelarstva v Sloveniji. Razumljivo je torej, da je bil Bukovšek odlikovan z redom Antona Janše I. stopnje. K razmahu tega čebelarstva v novejšem času pa je dosti pripomogel tudi njegov sin Alojzij, čigar spomine na čebelarstvo prakso v Nemčiji pa bomo objavili v prihodnji številki Slovenskega čebelarja.

Da je prostor bolj ekonomsko izrabljen, je ulnjak tristranski, plemenilčki so v treh stenah, s severne strani pa so vrata. Ker se vzreja matice le v toplem letnem času, je tudi vzhodna oziroma zahodna stran dovolj ugodna za izletavanje. Na jesen plemenilčke likvidira in združi v nekaj močnih družin, saj bi bili za dobro prezimovanje prešibki. Vzdrževanje takih družin bi bilo tudi nerentabilno. Opljene matice morajo takoj v promet, v plemenilčke pa prihajajo vedno nove generacije mladih matic. Vsako čakanje ali zastoj v tem pogledu pomeni občutno gneto izgubo. Plemenilčki, ki se v jeseni izpraznijo, se znova obljudijo spomladi, ko se začne nova vzreja. Do sedaj je bilo kar dosti povpraševanja po maticah, tako da morajo naročniki včasih še nekoliko počakati, da pridejo na vrsto.

Omenjeni plemenilni ulnjak, ki je od leta 1967, pa je na zunaj tudi zelo lep. Vzhodna pročelna stena je prav okusno poslikana v slogu nekdanjih kranjskih ulnjakov oziroma panjskih končnic, le da so tu slike nekoliko večjega formata. Slike so delo Štajerjevega lvka iz Vaš, ki je tudi čebelar in član čebelarске družine. Ena od njih predstavlja rojstno hišo Antona Janše, po večini so posnetki znanih panjskih končnic, nekaj je pa tudi slikarjevih lastnih zamisli. Kar žal mi je, da si nisem teh slik natančneje ogledal — smo se pač več pomudili ob vprašanih vzreje. Mislim, da bi jih bilo vredno fotografirati od blizu po detaljih, dokler so barve še dobro ohranjene. Fotograf bi se moral nekoliko potruditi, da bi našel čim boljše zorno točko.

DA BOMO ČEBELARILI SAMO Z ZDRAVIMI ČEBELNIMI DRUŽINAMI

(Pojasnilo na zapoznelo kritiko članka v avgustovi številki letnika 1969)

DR. LEON KOCJAN

Za leto 1971 se je uredništvo hvalevredno odločilo, da bo uvedlo namesto ponavljajočih se mesečnih navodil v prejšnjih letih na novo rubniko Koledar, v katerem bo sestavljalec izpustil vsa opravila iz preventive in kurative.

Ze v prvi številki so obširno opisana navodila iz preventive in kurative v članku »Kako zatiramo hudo gnilobo zalege«, ki ga je poslal Veterinarski zavod iz Ljubljane in vsebuje neoporečne trditve. Glavni veterinarski inšpektor pa je še priporočil, da članka ne gre jemati kot začetek neke polemike, temveč za dokončno razčiščenje problema, ki ga članek obravnava.

Toda že v drugi številki je objavljen sestavek »Razmišljanja in moj odgovor«, ki ga je sestavil Julij Mayer tudi zato, ker meni, da ima članek vendarle polemičen nadih, obenem pa v njem mimogrede, skoraj neopazno vplete še zapoznelo kritiko mojega članka v avgustovi številki letnika 1969, ki pa nosi moj podpis. Ker me J. M. prikazuje in opisuje čebelarjem za zagovornika preživele metode stare šole in še enostavno poudari, da bo bolj držalo ko trdi, da sem si odtujil naše napredne čebelarje in zapravljal njihovo zaupanje. Tako me je J. M. spet prisilil, da njemu in čebelarjem pojasnim, zakaj nisem mogel priporočati uporabo sulfotiazola za zdravljenje okuženih čebelnih družin s hudo gnilobo čebelne zalege in kaj je z Distelovo metodo v Švici, ki jo je prikazal za zelo učinkovito. To je bistvo nespoznanja in samo za to gre!

Menim, da morajo naši čebelarji biti pravilno obveščeni, kaj so na čebelarskem kongresu v Münchnu govorili čebelarski strokovnjaki v razpravi, ki je sledila neposredno po Distelovem referatu in kaj so nato ukrepali merodajni strokovni forumi v Švici, kjer Distel čebelari.

PREPOVED ZDRAVLJENJA HUDE GNILOBE PO DISTELOVI METODI V ŠVICI

Referat Distela sem imel priložnost osebno poslušati, ker mi je udeležbo v Münchnu omogočil s prispevki Medex, kakor tudi drugim funkcionarjem zveze, meni na intervencijo kmetijskih gospodarskih forumov. Po referatu Distela se je razvila zelo ostra razprava, ki je bila najostrejša od vseh na kongresu. Tudi časopis in glasilo Jugoslovnsko pčelarstvo, ki izhaja v Beogradu, je o tem poročalo. Najprej je zelo ostro z dejstvi odklanjal postopek Distelove metode vodja čebelarskega oddelka v Švici Wille, nato so ga odklanjali čebelarski strokovnjaki iz Zahodne Nemčije, iz Čebelarskega instituta v Budimpešti, iz Sofije in drugi. Iz povzetkov, ki jih je prestavil J. M. in pojasnil našim čebelarjem, pa ni napisal, da je z objavo več strokovnih člankov, ki so odklanjali Distelovo metodo, Zveza švicarskih čebelarjev hkrati uvodoma objavila, da ne more zagovarjati uporabe sulfotiazola za zdravljenje; predvsem ne zaradi dobre kvalitete švicarskega medu. V zvezi s tem naj opozorim, da je zelo važno za neoporečno kvaliteto medu dajati kemične pripravke, medikamente čebelnim družinam samo v priporočenem času in v predpisanih količinah. To velja tudi za antibiotike. Sicer ima lahko med, ki ga uživamo tudi v zdravilne namene, za organizem škodljive posledice. Izvoz medu, predvsem na konvertibilno valuto, na katerega smo navezani, pa bi utegnil v prihodnosti doživeti nepredvidene težave in s tem tudi naše gospodarstvo.

Distelova metoda za zdravljenje okuženih družin s sulfotiazolom je sedaj v Švici prepovedana. Strokovnjaki veterinarske službe pa vodijo nadzorstvo in sodelujejo pri zatiranju gnilobe čebelne zalege.

V zvezi s tem pa je pričel leta 1970 švicarski čebelarski časopis objavljati kraje žarišč bolezni, sporazumno z veterinarsko službo in čebelarskim oddelkom v Liebefeldu, ki pošilja te podatke časopisu v objavo. Tako je zavod v Liebefeldu sporočil, da so v mesecu juniju

1970 ugotovljena žarišča hude gnilobe v 32 krajih, ki se nahajajo v 12 kantonih. Okuženih ni bilo 13 kantonov.

V Sloveniji je ta preostala klasična kuga na srečo tudi v preteklosti nepoznana večini slovenskih čebelarjev zato, ker so že naši predniki želeli čebelariti vedno le z zdravimi čebelnimi družinami. Kadar pa se je pred desetletji pojavljala in je obstajala večja nevarnost, da se bo iz žarišča širila v razne kraje, npr. po končani ajdovi paši na Dravskem polju, se je zavzemala tudi čebelarska organizacija, da so kugo hitro zatrli. Izkušnje so pokazale, da neorganizirani čebelarji te kuge niso poznali in zato niso nič ukrepali, nekateri čebelarji pa so jo prikrivali iz bojazni, da bodo zgubili na ugledu, če jo prijavijo. Prenehali pa so čebelariti prej ali slej predvsem čebelarji z manjšim številom čebeljih družin.

SULFOTIAZOL NEUPORABEN ZA ZDRAVLJENJE OKUŽENIH DRUŽIN

Takšna je odločitev v evropskih državah, kjer zatirajo kugo po sodobnih metodah nove šole, tako ukrepajo tudi v Švici iz higienskih in gospodarskih razlogov. Takšni so sklepi vseh strokovnjakov za čebelne bolezni v Jugoslaviji. V prvi številki je Veterinarski zavod pojasnil, da so sklepi usklajeni z novimi dosežki znanosti in stroke ter podrobno pojasnue, kdaj obstajajo pogoji za uničenje okužene čebelne družine. J. M. pa te bistvene ukrepe v točki I. A. odklanja . . .

Dahlemsk postopek je J. M. v celoti objavil, sporočila in mnenja vodstva čebelarskega inštituta v Švici, da prednosti Dahlemskega postopka ne pretehtajo škode, ki jo povzročijo njihov postopek, pa je J. M. prezrl in ni objavil. J. M. je tudi izpustil, da je priznано strokovno švicarsko glasilo napisalo, da so izkušnje pokazale, da čebelarji silijo za tem, da bi preizkušeno metodo spremenili, jo poenostavili, jo obšli ali pa deloma uporabljali! J. M.-u pa se zdi, da izraz neposlušnosti ne sodi več v resen sodoben članek, ampak v preteklost. Z odklanjanjem predpisanih ukrepov v »Razmišljanju in odgovoru« pa sam ponovno potrjuje, da neposlušnost tudi pri nas sodi v sedanost.

Prepoved uporabe sulfotiazola za zdravljenje okuženih čebelnih družin pa bo pri nas, v Švici in večini evropskih držav ostala.

ZATIRANJE V SOSEDNIH DRŽAVAH, S KATERIMI IMA SLOVENIJA DOBRE SOSEDSKE ODNOSE

Najprej pojasnil in odgovor v obrambo. Prisiljen sem se braniti tudi s citiranjem referata, ki sem ga imel na simpoziju čebelarskih patologov v okviru zadnjega mednarodnega čebelarskega kongresa v Münchnu pod naslovom: ZATIRANJE HUDE GNILOBE ČEBELNE ZALEGE (AMERIŠKE GNILOBE) V TEORIJI IN PRAKSI. V tem referatu sem priporočal uničenje žarišč kuge, uporabo sulfotiazola pa le v preventivne namene pri ometanju (narejencih), če so za to dani pogoji; pri okužbi sumljivih družin, ki so na videz še zdrave, pa le z dovoljenjem in pod nadzorstvom pristojnih nadzornih organov. Natančneje je že v prvi številki obrazložil Veterinarski zavod in zato ne bom ponavljal. V Münchnu je po referatu pristojni strokovnjak Apimondije želel imeti referat in ga je razposlal zainteresiranim strokovnjakom po svetu. Strokovnjak, znanstvenik iz Vzhodnega Berlina, mi je večkrat pisal, v juliju 1970 pa mi je sporočil upanje, da me bo lahko pozdravil na prihodnjem mednarodnem kongresu, ki bo letos v Moskvi. Pripravljalni odbor XXIII. mednarodnega kongresa pa mi pošilja vse razpise in tudi vabilo, da se tega kongresa udeležim.*

Zatiranje žarišč kuge je tako uzakonjeno tudi v vseh sosednih državah, razen v Avstriji. Podatki o stanju kuge v Albaniji, na nerazvitem Kosovu pri nas in v republikah, v katerih šele pričenejo z organizacijo čebelarjev, mi niso znani. V severni Italiji, ki je gospodarsko razvita, takšne ukrepe upoštevajo. O stanju na Siciliji pa mi je Alber osebno pripovedoval ob priliki obiska čebelnjaka tedanjega urednika Senegačnika med potjo mimo Rožnika na njegovo predavanje, ki smo ga poslušali v zvezinih prostorih v Ljubljani. Dobro sem si zapomnil njegovo razlago, da je bila kuga zanešana na Sicilijo iz sosedne Sardinije in da je na Siciliji tako veliko večjih čebelarstev okuženih, da ne upa pred tamošnjimi sicilijanskimi čebelarji zagovarjati uničevanje žarišč kuge. V glavnem pa me je Alber le izpraševal, kakšno je stanje pri nas in kako zatiramo kugo. O stanju kuge na Siciliji, kjer čebelarji Alber že več desetletij, pa je obvestil naše čebelarje tudi J. M. in bolj izčrpno napisal Alberova pojasnila koroškimi čebelarjem v avstrijskem časopisu Bienenvater, ki je pričel izhajati v Beljaku. V Siciliji naj bi bila prva večja žarišča uradno ugotovljena šele nekako pred 10 leti. Za vzrok navaja uvoz nekontroliranega medu (!?). Iz enakega vzroka se širi kuga po drugih evropskih

* Tako vabilo so dobili tudi vsi delegati, ki so bili na kongresu v Münchnu. Pripomba uredništva.

deželah. Pred nekaj leti je bilo nad 70 % vseh družin okuženih. »Saniranje« (v originalu saniranje) po sulfatnem postopku je poznal iz literature, vendar za lastne poskuse ni bilo denarja. Verjetno zato, ker ga njemu tamkajšnje institucije in oblasti za takšne poskuse niso zaupale. (Op. K.). Pomoč je dobil šele od čebelarja iz Južne Tirolske, ki je pripeljal čebele na pašo v Sicilijo. Tam so se čebele okužile in avgusta 1967 je čebelar iz Tirolske prosil Albera za pomoč. Od 140 panjev so uničili takoj 10 slabičev. Ostale čebelne družine so dobivale čebelno testo skozi 2 meseca jeseni, pa še v mesecih februar — marec so enako »saniranje« nadaljevali in čebelar je dobil poprečno 21 kg medu na panj. Nato razlaga Alber koroškemu čebelarjem v Avstriji, da so iskali še enostavnejši način uporabe sulfotiazola v prahu z različno mešanico s sladkorjem. Na Siciliji so ugotovili, da je najugodnejša 10 % mešanica. Naš časopis pa je priobčil v tem članku še sliko panja z nakladami in pojasnilom, da so zgornje letvice satnikov posute z zdravilnim sladkorjem.

Iz izkušenj pri nas menim, da je J. M. začasno le dosegel, da bodo zaradi kuge prizadeti čebelarji, ki pa so pri nas zelo redki, zopet odlašali z uradno prijavo kuge in poskušali ozdraviti čebelne družine z dajanjem sulfotiazola po najnovejši Alberovi metodi ali pa v nakladnih panjih z geomycinom in obenem ogrožali sosedna čebelarstva v primeru 2 do 3 km, ali pa s posojanjem okuženih satov in medu ali drugega pribora znancem in sorodnikom. Kugo bodo prikrivali vse dotlej, dokler ne bo uradno odkrita in dokler ne bo s točno poizvedbo strokovnjak ugotovil, odkod je bila zanešena, nakar bo opravljena prva sanacija, ki bo koristna za vse čebelarje v sosedstvu. Izkušnje pri nas so tudi pokazale, da so kugo prikrivali neorganizirani, nepoučeni čebelarji, nekateri zaradi nepoznavanja predpisov. Bili so pa tudi primeri, bolj redki, da so prizadeti čebelarji izstopili iz čebelarke organizacije.

Odločitev uredniškega odbora, da bo zopet Zdravstveni kotichek stalna mesečna rubrika, bodo pozdravili tudi vsi napredni čebelarji. Vsi jugoslovanski čebelarski časopisi imajo že mnogo let v uredniškem odboru najmanj 2 veterinarja. Ne vidim razloga, da se ne bi mogel naš uredniški odbor izpopolniti tudi s takimi strokovnjaki, saj se bo reševanje takšnih problemov uspešneje reševalo ali bolje razčistilo že lahko v uredniškem odboru.

Zaključujem s pojasnilom, da je tudi meni Zveza do sedaj omogočila, da sem dobival na vpogled vso tujo in domačo strokovno čebelarstvo literaturo, ki sem jo želel. S tem mi je bilo omogočeno, da sem s stališča veterinarskega higienika in strokovnjaka za čebelne bolezni, odkrito lahko pojasnil čebelarjem drugo stran, nasprotno stran poveljevanja Distelove metode, Dahlemske metode in priporočanja sulfotiazola za zdravljenje okuženih čebelnih družin z gnilobo čebelne zalege. Vse o tem napisano za zadnja leta dokazuje, da je preventiva hude gnilobe tudi pri nas še vedno aktualna in da so naši čebelarji leta 1968 v 3 člankih spet bili pravočasno opozorjeni o nevarnostih ponovnih okužb čebelnih družin s to kugo.

Vse priznanje pa pripada tistim čebelarskim preglednikom, ki so se v zadnjih letih odločili, da so sporazumno z veterinarsko službo pojasnjevali čebelarjem in ukrepali, da so bila redka žarišča zatrta, okužena čebelarstva pa sanirana. Če pa so prizadeti čebelarji izpolnjevali pogoje, so prejeli denarna sredstva iz posebnega računa občin, v katerega so prispevali govedorejci, prašičerejci in drugi, razen čebelarjev! Veterinarski zavod je to zagovarjal, čeprav ne vedno lahko, je napisano v prvi številki. Uspeh vseh teh naporov pa je takšen, da je v Sloveniji skoraj 100 % čebelnih družin neokuženih s hudo gnilobo čebelne zalege. S tega izhodišča se pa lahko uvrščamo med najnaprednejše čebelarje v Evropi.

VSEM, KI SE NAMERAVAJO UDELEŽITI 23. MEDNARODNEGA KONGRESA ČEBELARJEV V MOSKVI, SPOROČAMO:

vožnja z vlakom Ljubljana—Beograd—Moskva in nazaj stane

I. razred (vključno ležalniki) — 1.985 din za osebo

II. razred (vključno ležalniki) — 1.465 din za osebo.

Potovanje traja tri dni v eno smer.

Vožnja z avionom Ljubljana—Beograd—Moskva in nazaj stane 1.400 din.

Ljubljana—Varšava—Moskva—Beograd—Ljubljana stane 1.450 din.

Cena 8-dnevnega bivanja z gostinskimi uslugami stane 2.280 din.

Vse interesente, ki se nameravajo udeležiti kongresa, prosimo, da se javijo do sredine meseca maja v tajništvu ZČDS. Le na ta način bo možno pripraviti vse potrebno.

Tajništvo

VREDNOTENJE ČEBELARSKIH USLUG

S 1. januarjem letošnjega leta je stopila v veljavo za vso Sovjetsko zvezo nova odredba, po kateri se uvaja enotno vrednotenje za čebelarške pridelke in usluge. Odslej velja 1 kg voska toliko, kakor 2,5 kg medu, roj je vreden 5 kg medu, izdelani sat pa samo 0,5 kg medu, 1 kg matičnega mlečka velja 440 kg medu, oplojena matica stane kot 2 kg medu, plemenska matica pa kot 2,5 kg medu, neoplojena matica samo 0,5 kg medu, 1 kg suhih čebel kakor 5 kg medu.

Državna čebelarstva krijejo svoje izdatke z dohodki iz oprasevalne službe po temle ključu:

Tista čebelarstva, ki so specializirana za oprasevalno službo, izključno iz te dejavnosti. Tista čebelarstva pa, ki so specializirana za pridobivanje medu, pa samo z 20—40 % iz oprasevalne dejavnosti.

Po Apiacta 1/1971.

J. M.

OPRASEVALNA SLUŽBA S ČEBELAMI

V mnogih deželah so spoznali velikanski pomen čebel za semenogojstvo. Tam so se razvile posredovalne ustanove med čebelarji in pridelovalci semen oziroma sadjarji. Pri sklepanju pogodb se določa tudi najemnina za panj.

V Kanadi je bila leta 1970 uradno določena najemnina za panj za oprasevanje rdeče in bele detelje kot najnižja vsota 5 kanadskih dolarjev, kar ustreza nekako 20 % izkupička od semena. Kmetje pa so v praksi plačevali od 7 do 12 k. dolarjev za močan panj.

Lani je bila v Angliji najemnina za panj pri oprasevanju sadovnjakov in nasadov čr-

nega ribezlja 72 šilingov in 6 penc ali 8,70 ameriškega dolarja.

V Mehiki vedno več čebelarjev zanemara pridelovanje medu in se preusmerja na oprasevalno službo za kmetijske pridelke, ker banke dovoljujejo čebelarjem kredit, ko predložijo pogodbo za oprasevalno službo.

V Avstraliji so ustanovili posredovalno ustanovo med čebelarji in pridelovalci semen in sadjarji, da se vzpostavi redna oprasevalna služba.

Po Apiacta 1/1971.

J. M.

PELIN PREPREČUJE ROPANJE

Pri čebeljem ropu pelin zanesljivo prežene roparice. Če položimo pred žrelo 3 do 5 stebel pelina, bodo roparice postopoma zapustile napaden panj. Čebele namreč ne prenesejo pelinovega vonja. V primeru, ko ropanje zavzame velik obseg, položimo na priletno desko šop slame ali suhega grobe-

ga sena, tako da se rahlo prilega žrelu panja. Domače (napadene) čebele poiščejo v slami prehode in skozi njih pridejo v panj in iz njega. Tuje čebele se boje iti skozi prehode v slami in kmalu zapustijo panj.

Pčelovodstvo 4/69

L. K.

TEKMA MED VONJEM IN BARVO CVETLIC

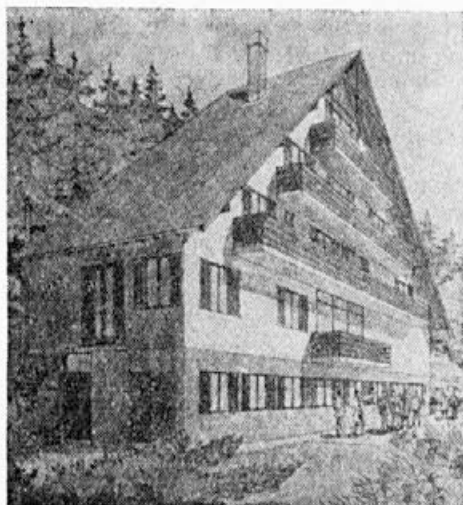
V splošnem velja mnenje, da privablja živa barva cvetlic žuželke, ki naj cvet oprase. Izgleda pa, da izžareva medicina v medovnikih nek poseben vonj, ki pravzaprav privablja žuželke. Barvilu cvetnih listov pripada le naloga, da kopiči sončno energijo. Tako se toplina okrog prašnikov in pestiča poviša in pospešuje zorenje in kaljivost pelodnih zrn.

N. I. MALITIN je ugotovil, da čebele spoznajo po vonju cvetlico, ali je v njej dobiti kaj medicine. Tako postaja vonj po medicini pravi in odločujoči činitelj pri nabitiranju.

Po Botaničeskii Journal 1969 v Apiacta

1/1971.

J. M.

V SKLAD

za gradnjo ČIC so prispevali: Lojze Kastelic, Vikrče 42 din, Gozdno gospodarstvo, Ljubljana 100 din, Marjan Sijanec, Buje 150 din, člani ČD Ptuj (9 članov po 20 din) 180 din, ČD Sežana 405 din, Zdravilišče Laško 500 din, Poslovni prebitek Zveze 10.000 din, ČD Kanal-Brdo 10 din, Ivan Javornik, Ljubljana 15 din, ČD Ziri 60 din, Janez Skok, Mengeš 5 din, Janez Kranjc 5 din, ČD Radeče 950 din, Roman Blassin, Maribor 142,40 din, Peter Močnik, Maribor 100 din, ČD Radovljica (žebli, znaki) 128 din, ČD Lukovica 152 din, Franc Jeretina, Vrhovlje 10 din, Ivan Cerar, Rafolče 10 din, Venko Jeras, Obrše 10 din, Pepca Urbanija, Lokovica 10 din, Viktor Sotenšek, Lukovica 10 din, Slavko Burja, Brezovica 9 din, Franc Colnar, Lukovca 5 din. Stroški za načrte, registracijo, davek in propagande 33.473,20 din.

Stanje sklada dne 6. 4. 1971: 292.128,88 dinarjev. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Uprava sklada

OBVESTILA, OBJAVE IN OPOZORILA

Upravni odbor ZČDS sporoča:

Plemenilna postaja A. Janše pod Zelenico bo delovala v času od 25. maja do 15. avgusta. Plemenilnike z mladimi maticami za opraištev sprejemamo v tem času vsak dan. Če ima čebelar svoje prevozno sredstvo, naj jih pripelje na naš spodnji naslov. Po železnici naj jih pošlje na postajo Lesce-Bled; oboje pa po predhodnem pismenem ali ustnem obvestilu. Opraišene matice bomo predvidoma vračali po preteku 15 dni na enak način, kakor smo jih prejeli. Pri tem pa posebno opozarjamo:

Vsaki pošiljki je treba priložiti zdravstveno spričevalo, da bodo vsi prašilčki ločeni od trotov (čebele presejane). V nasprotnem primeru jih bomo zavračali.

Interesenti, ki nameravajo poslati svoje matice za opraištev, naj javijo približno število matic in dan dostave vsaj 14 dni prej.

Cena za opraištev bo za vsak dostavljeni plemenilnik 2 din.

Cebelarjem, ki želijo kupiti plemenske matice iz rodu »Zelenica«, bodo na voljo od 10. junija do 30. avgusta. Naročila sprejemamo.

V naročilu navedite približni datum, kdaj jih želite imeti. Na željo jih lahko pošljemo po pošti po povzetju.

Plemenilna postaja se bo v splošnem strogo ravnala po določbah Poslovnika Plemenilne postaje A. Janše pod Zelenico, ki je bil objavljen v Slovenskem čebelarju št. 4, leto 1968.

Plemenilna postaja A. Janše
pod Zelenico
Rodine št. 18
64274 Žirovnica

Plemenilna postaja »Josip Verbič« v Kamniški Bistrici bo delovala letos od 15. maja do 31. julija.

Plemenilnike z maticami bomo v tem času sprejemali in oddajali vsako soboto od 17. do 19. ure in vsako nedeljo od 8. do 11. ure na plemenilni postaji.

Plemenilniki morajo biti sistema Zander, sicer jih ni mogoče namestiti v hramčke postaje. Za manjše število plemenilnikov ni potrebno predhodno obvestilo, če pa želite plemeniti nad 10 matic naenkrat, nam to sporočite najmanj 10 dni prej.

Čebelarjem, ki želijo kupiti matice iz naše plemenilne postaje, so te na razpolago od 30. maja do 20. avgusta. Za število nad pet matic pošljite naročilo mesec prej. Matice boste lahko prevzeli v času, ki je določen za sprejem in oddajo plemenilnikov, po predhodnem obvestilu z navedbo dneva in ure pa kadar želite.

Za opravevanje matic znaša prispevek 3 N-din od matice. Na željo bomo pošiljali matice tudi po pošti po povzetju.

Vodstvo plemenilne postaje se bo v splošnem ravnalo strogo po poslovniku plemenilne postaje »Josip Verbič« v Kamniški Bistrici, ki je bil objavljen v Slovenskem čebelarju št. 12, leta 1969.

Prijave in želje sporočite na naslov: Ivan Stare, Kamnik 61240, Kovinarska 8 b.

Plemenilna postaja »Rakov Škocjan« pri Rakeku bo delovala letos od 20. maja do 31. julija 1971.

Plemenilčke z maticami bomo v tem času sprejemali in oddajali vsako nedeljo od 16. do 18. ure. Po dogovoru z vodjem postaje pa tudi izven zgoraj navedenega dneva.

Za opravevanje matic znaša prispevek 3 N-din.

Prijave in želje sporočite vodji plemenilne postaje na naslov: Franc Gabrenja, Uneč pri Rakeku št. 37 61381 Rakek.

Plemenilna postaja »Pusti mlin« bo začela z delom s 1. majem t. l. Poleg plemenjenja matic bo vzgajala tudi matice za prodajo. Prijave in želje sporočite vodji plemenilne postaje: N. Družmerič, Čebelarstvo društvo Litija.

OBJAVA

Čebelarstvo društvo Maribor, Tyrševa ul. 26, je prevzelo pokroviteljstvo in organizacijske izvedbe nazornih predavanj o Kirarjevem panjskem sistemu in načinu čebelarjenja v njem, ki bodo za prijavljene skupine ob nedeljah, dne 25. aprila ob 8.30 1971, z zbornim mestom pred »Turist« hotelom v Sodni ulici 17 v Mariboru.

Nedelja, dne 9. maja, je rezervirana za čebelarje ljubljanske čebelarke družine in goste, ki se bodo odzvali na objavo v reviji Moj mali svet, z zbornim mestom pred »Turist« hotelom ob 8.30 v Mariboru, Sodna ul. 17.

Nedelja, dne 16. maja, je predvidena za vse tiste čebelarje, ki se doslej niso povezali s čebelarstvo družino Maribor-mesto, katera je pobudnik za te tečaje, jih pa žele absolutirati. Za večje organizirane skupine, ki žele samostojen sprejem na tak seminar, se bomo dogovarjali z neposrednim dopisovanjem, če se bodo prijavili na naslov društva.

Čebelarstvo družina Maribor-Tabor vabi svoje člane in člane sosednjih čebelarstevskih družin na predavanje, ki bo dne 16. maja 1971 s pričetkom ob 9. uri pri čebelnjaku družine Jožeta Hribarja v Razvanju. Obravnavali bodo način čebelarjenja v AŽ-panjskem sistemu.

Vse čebelarje prosimo, da pripotujejo z lastnimi prevoznimi sredstvi ali avtobusi, ker je najbližji čebelnjak Kirarjevega panjskega sistema oddaljen od središča Maribora 6 do 7 km, sicer pa dosegljiv z lokalnim avtobusom. Vodiči bodo čakali udeležence seminarja na zbornem mestu.

vse čebelarje in druge komitente, da posluje društvena poslovalnica v Mariboru, Tyrševa 26 po delno spremenjenem delovnem času:

Vsako delovno sredo in vsak delovni petek v tednu od 8. do 16. ure neprekinjeno, ob sobotah pa ne bo več odprta.

Našo poslovnost bomo izpopolnili, razširili in funkcionalno prilagodili potrebam, zato se hkrati priporočamo za večji obisk!

OPOZORILO

Čebelarско društvo Sežana opozarja vse tiste čebelarje-prevaževalce, ki name ravajo pripeljati čebele na naše področje Krasa, da naj ne vozijo brez predhodne odobritve našega društva ali pa domačega čebelarja. Društvo bo dovoljevalo dovoz le v kraje, kjer ni nobenega čebelarja.

Čebelarско društvo Sežana

OBVESTILO

Na prošnjo Pčelarskega saveza SR Hrvatske z dne 5. 3. 1971 obveščamo čebelarje-prevaževalce, ki prevažajo svoje čebele na pašo na območje SR Hrvatske: »V krajih, kjer se je v letu 1970 pojavila ameriška gniloba čebelne zalege, bo izveden v mesecu aprilu pregled vseh čebelnih družin v krogu 3 km od žarišča.

Na območju občin Čabar, Čakovec, Delnice, Ogulin in Vrbovsko bodo veterinarski inšpektorji organizirali kontrolo zimskih trebilnih izletov.

Ako bo ugotovljeno, da čebele pri izletavanju padajo na tla, jih je treba poslati diagnostičnemu laboratoriju na pregled zaradi pršičavosti.

Lastniki, ki vozijo čebele na pašo, morajo poklicati veterinarskega inšpektorja, da jih pregleda. O rezultatu pregleda mora veterinarski inšpektor izdati veterinarsko potrdilo.

Prednje obvestilo je izvleček iz Naredbe republiškega sekretarja za gospodarstvo o izvrševanju mer za preprečevanje živinskih kužnih bolezní v l. 1971.

Tajništvo

KORISTNO IN ZANIMIVO PREDAVANJE

Dne 14. II. 1971 je priredila Čebelarška družina Studenci-Pekre strokovno predavanje za svoje člane. Na to predavanje je povabila tudi člane sosednjih družin. Udeležili so se ga tudi nekateri člani družin Maribor-mesto, Maribor-Tabor, Selnica ob Dravi in iz Starš. Predaval je Franc Lobnik, ki je strokovnjak in praktik. Glavni predmet predavanja so bile čebelne kužne bolezni, ki jih je lepo opisal. Posebno povzročitelje pršičavosti in noseme so si udeleženci ogledali pod mikroskopom, kjer sta bila dva na razpolago. Udeleženci so zastavljali preda-

vatelju več vprašanj, na katera so dobili vedno odgovore. Poleg tega je bilo tudi govora o važnosti opaževanja panjev, ki je bolj važno od zapaževanja. Mnogo je bilo tudi govora, kako dosežemo, da gredo čebele močne v zimo, kar je zelo važno za spomladanski razvoj in uspeh. Udeleženci si želijo še več takih predavanj. Tov. Lobniku najlepša hvala za predavanje. Obenem se zahvalimo tudi Elektrogospodarstvu Maribor, da nam je dalo na razpolago lepo dvorano.

Tajnik Janko Fabič

Čebelarstvo v Ljutomeru proslavlja v letošnjem letu 50-letnico obstoja. V počastitev te obletnice je članstvo na izrednem sestanku sprejelo obširen program dela, ki se bo odvijal skozi vse leto. Kot zaključek proslavljanja pa bo 5. decembra slavnostno zborovanje, na katerem bo predsednik društva govoril o razvoju čebelarstva organizacije in njenih uspehih, predsednik Zveze tov. Benedičič pa o vlogi čebelarstva v našem gospodarstvu. Nato bodo podeljena čebelarska odlikovanja zaslužnim članom ter častna priznanja čebelarjem, ki so sodelovali leta 1921 pri ustanovitvi čebelarstva podružnice Ljutomer.

V programu dela, ki se je že začel izvajati in je konkretno vezan na določen čas, sta vključena večja akcija pregleda mrtvic na veterinarskem zavodu v Ljubljani ter takojšnje zdravljenje nosečavosti čebel. Odborniki društva ter bolezenski izvedenci bodo članom pri tem pomagali ter nadzirali zdravljenje. Da bomo izboljšali donosnost in čistost naše čebele, bo v prvi polovici meseca aprila enodnevni tečaj za vzrejo matic, poleg tega pa bodo posamezna čebelarska naročila za osvežitve tudi nekaj matic iz priznanih naših plemenilnih postaj. Za zboljšanje čebelje paše bodo člani v tem letu še bolj skrbeli za širjenje medovitih rastlin ter ob tem tolmačili občanom važ-

nost oplojevanja, ki ga opravljajo čebele. Meseca maja si bodo v Mariboru ogledali opravila s Kirarjevim panjem. Sredi junija bo večja ekskurzija v čebelarsko šolo v Gradcu, kjer si bodo čebelarji ogledali organizacijo te šole in njeno važnost za prosep čebelarstva. Med potjo si bodo še v Avstriji ogledali večji čebelarski obrat v Lipnici, proizvode čebelarstva in neko kmetško čebelarstvo. V program dela proslave spada tudi enkratni letni pregled čebeljakov s preventivnega vidika, kar bi izvedli bolezenski izvedenci. Tudi odkupu meda bo letos posvečena vsa pozornost, v tečaj za bolezenske izvedence bo društvo poslalo 5 članov, ki bodo po tem obvezno opravljali svojo dolžnost, medtem ko se ga bodo udeležili še nekateri drugi člani zaradi lastnega izpopolnjevanja.

Po glavni čebelji paši bomo zbrali prispevke za ČIC, od gospodarskih organizacij in ustanov pa aprila.

Društvo bo vodilo evidenco o izvrševanju gornjih nalog za posamezna naselja, o delu odbornikov ter objavilo rezultate dela posameznih vaši in naselij, da bi na ta način z delom čim več doprineslo k proslavi jubilejne obletnice.

J. Belec

OBČNI ZBOR DRUŠTVA V KRŠKEM JE BIL ZELO RAZGIBAN

14. marca t. l. je bil redni letni društveni občni zbor v Krškem. Po poročilu predsednika, tajnika in blagajnika se je razvila živahna razprava, ki je odsevala razpoloženje, potrebe in zahteve tamkajšnjih čebelarjev. Ena najuspešnejših akcij v pretečenem letu je bila čebelarska razstava v sklopu kmetijske razstave v Krškem.

Delegati so iznašali svoje poglede o dejavnosti organizacije, predvsem pa svoje nezadovoljstvo glede reševanja posameznih vprašanj. Osnovno vprašanje je bilo seveda sladkor, kar je tudi razumljivo, saj ga dve družini sploh nista dobili. Žal društveni predsednik ni bil na zadnji seji upravnega odbora Zveze; tako bi lahko odpadlo dokazovanje in prepričevanje predstavnika Zveze tov. Menceja o prizadevanjih Zveze glede sladkorja v pretečenem letu. Z zadovoljstvom so sprejeli sporočilo, da bo Medex popravil pomanjkljivosti in naknadno preskrbel sladkor vsem tistim, ki ga niso prejeli.

Čebelarstvo kaže na tem področju podobo, kakršna velja za vso Slovenijo: ne napreduje, prej nazaduje, kar je posledica

malega dotoka mladih kadrov. Stari odmirajo, mladi pa ne kažejo posebnega zanimanja za gojenje čebel. Bi pa bili krivični, če ne bi poudarili, da se je društveni odbor ubadal tudi s tem vprašanjem. Dokaz za to so pionirski čebelarski krožki pri šolah. Sklep, da je v prihodnje treba tem krožkom posvetiti še večjo pozornost, daje upanje, da se bo mreža krožkov razširila, za kar si še posebej prizadeva društveni blagajnik tov. Mikolič.

Več delegatov se je pritoževalo, da v pretečenem letu niso imeli nobenega strokovnega predavanja in ne poučnega izleta, kar pomeni, da si želijo strokovnega izpopolnjevanja in naprednega čebelarjenja. To je tudi potrdil dogovor s nekaterimi predstavniki družin za ustrezna predavanja v prihodnje in to za čebelarje in nečebelarje, predvsem za mladino.

Spodbudne besede predstavnika agrokombinata v Krškem in njegove predloge na občnem zboru bo novi odbor prav gotovo moral upoštevati pri uresničevanju prihodnjih nalog, predvsem še glede gnotnega položaja društva.

M.

JANEZ STRNIŠA-SILA

Že drugič v letu 1970 je neizprosna smrt posegla v vrste čebelarjev družine Krka. 10. julija se je poslovil od svojih čebelic Janez Strniša-Sila.

Pokojnik se je rodil 29. I. 1894 v Velikih Lesah, p. Krka. Kmalu po koncu prve svetovne vojne se je priženil v sedanji dom Male Lese 10, kjer je tudi kmalu začel čebelariti. V čebelarstvo organizacijo se je vključil že leta 1930 in ji ostal zvest do svoje smrti. Po številu panjev oziroma družin ni bil velik čebelar, čebelaril je približno v desetih AZ panjih in približno toliko eksportnih in kranjičih. Mladim čebelarjem je rad pripovedoval o svojih dolgoletnih izkušnjah pri delu s čebelami.

Ker ni imel nikogar, komur bi zapustil svoje čebele, je nekaj dni pred smrtjo (kakor bi slutil) prodal vse skupaj, kolikor je še imel.

Krški čebelarji ga bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

Za čebelarstvo družino Krka
Stanko Purkart

JOŽA VARL

Dne 5. 8. 1970 je umrl član ČD Podnart-Kropa Jože Varl. Rodil se je 24. I. 1897 v Kamni gorici. Očetova želja je bila, da bi sin Jože poleg trdega kovaškega življenja našel razvedrilo pri čebelah. Kupil mu je panj čebel, katerim je ostal zvest do smrti. Z ustanovitvijo čebelarstva organizacije je postal njen član. Vedno je rad pomagal z nasveti mlajšim čebelarjem. V zadnjih letih, ko ni mogel opraviti vseh opravil pri svojih čebelah sam, je poskrbel tudi za naslednika in mu prepustil svoje varovanke. Ohranili ga bomo v lepem spominu. Naj mu bo lahka slovenska zemlja, ki jo je tako ljubil.

Predsednik:
Franc Grobovšek

FRANC ROŠ

Dne 12. septembra 1970 smo na Zalah v Ljubljani položili k večnemu počitku znanega čebelarja Franca Roša, ki je dopolnil 75 let. Sprva je stanoval v Komenskega ulici. Zadnja leta smo ga srečavali na Krimski cesti št. 14, ker so hišo v Komenskega ulici podrli zaradi urbanističnega načrta.

V čebelarstvo družino je prišel pred 33 leti. Prej je nekaj let kot ribič namakal trnek dan na dan v raznih potokih in rekah. Med čebelarji in čebelami je našel pravo srečo in razvedrilo, saj je vse to kot vlakovodja tudi potreboval. Svojo čebelarstvo premoženje je prevažal na razna pasišča, od akacijevih gozdov do velebitskih strmin.

Škoda, da njegovih skic in zapiskov ni več! Saj bi ti prišli prav za orientacijo marsikateremu čebelarju!

Čebele je imel čez vse rad, rajši kot vse drugo. To se je tudi videlo na njegovih panjih, satju in čebelah. Bil je čebelar po srcu, ter tovariš med čebelarji.

Naj mu bo lahka blagoslovljena slovenska zemlja! Njegovi družini pa naše sožalje!
Ljubljanska čebelarstva družina

ANTON GOSTENČNIK

V prometni nesreči, ki se je pripetila dne 30. decembra 1970 na cesti Ravne—Dravograd, je izgubil življenje član naše čebelarstva družine Anton Gostenčnik, tovarniški delavec iz Koroškega Selovca. Nesreča se je zgodila na odseku ceste pri Malgajevem spomeniku na Dobrihah, ko se je v popoldanskem času Gostenčnik vračal peš iz Železarne Ravne proti svojemu domu v slabem snežnem vremenu. Kljub temu, da se je držal skrajno leve strani ceste, ga je zadel z avtomobilom nek inženir, ko je prehitel tovornjak. Zbil ga je s tako silo po cesti, da si je pešec zlomil obe nogi, prsni koš in glavo in je zaradi

posledic umrl na Novo leto 1971 v slovenjegraški bolnišnici.

Ponesrečenec je zapustil ženo, enega nepreskrbljenega in tri preskrbljene otroke, poleg tega pa svojih 10 AŽ panjev in 10 kranjčev, ki so bili njegovov veliko veselje; zdaj pa ne bo nikogar, ki bi spomladi poskrbel za njihov razvoj.

Bil je zelo priljubljen med svojimi sodelavci v Železarni, med sosedi na Selovcu, posebno pa med Ravenskimi čebelarji, ki jih je novica o nesreči hudo potrla.

Od pokojnika se je ob odprtem grobu na pokopališču Barbara poslovil blagajnik Čebelarke družine.

Alojz Mager

ROMAN BENETEK

Nedojemljiva so pota človeške usode in takšni je šel nesluteč naproti dne 28. februarja 1971 član našega društva Roman Benetek, star šele 35 let.

Kot velik ljubitelj nara-ve, lova in čebel je hotel usodnega dne izkoristiti še zadnji dan lova, toda zla usoda ga je vodila na kraj, od koder se sam ni mogel več vrniti. V tem svojem najljubšem okolju je omahnil v objem smrti, poln življenjske radosti in delovnega poleta.

Ze kot 15-letnemu fantu je podaril oče 5 panjev čebel, katere so mu bile polnih 20 let v veliko veselje in razvedrilo po napornem opravljanju službe trgovskega potnika. Ni pa vzljudil samo čebel; po

vzgledu očeta se je takoj včlanil v takratni čebelarški odsek pri KZ Dol. Po ustanovitvi Čebelarkega društva Hrastnik, je bil eden tistih članov, ki sicer zaradi skopo odmerjenega prostega časa v društvu ni aktivno sodeloval, toda kadar koli smo njegovo pomoč potrebovali, nam jo je velikodušno nudil. In prav iz teh razlogov čutimo svojo nujno dolžnost, da se svojemu priljubljenemu članu za vsa njegova prizadevanja in pomoč, ki nam jo je v raznih oblikah nudil, zahvalimo poslednjič dostojno v našem čebelarškem glasilu.

S tegobu sprejemamo resničnost, da pokojnemu ni dano uresničiti naših želja in predvidevanj, da bo postal v bližnji prihodnosti eden vodečih članov našega društva, zato ga bomo čebelarji toliko teže vedno pogrešali.

Dne 2. marca je bila na dolskem pokopališču zbrana ogromna množica ljudi, ven- cev in cvetja in preko 100 njegovih lovskih tovarišev, ki ga je s prapori in nemo bolečino spremljalo na njegov prerani počitek. Zadel je lovski rog, odjeknili so strelj lovskih pušk ter vsako solzno oko so bili poleg izvajanih žalostink prepričljiv izraz in dokaz, kako je bil pokojni Roman v naši dolini resnično vsem priljubljen.

Ker se od pokojnika čebelarji zaradi številnih govorov ob odprtem grobu nismo poslovili, naj ostanejo te vrstice v Slovenskem čebelarju kot skromen spomenik za vse njegovo življenjsko delo na področju čebelarstva.

Vsem njegovim dragim, posebej še hčerki, ženi, mami, sestri, očetu in bratu, naše iskreno sožalje.

Čebelarško društvo
Hrastnik

Koleks Tobus

IMPORT — EXPORT • LJUBLJANA

odkupi vse vrste kož, tudi divjadi

Obiščite našo trgovino visoke mode »BOUTIQUE« v poslovni stavbi, Miklošičeva cesta 5

PRODAM

15 AŽ-panjev in 10 okvirjev — skoraj novih z odličnimi maticami in čistimi sivkami. Uroš inž. Vidmar, 64264 — Bohinjska Bistrica št. 89.

14 čebeljih družin na 9 satih brez panjev. Slavka Pogačnik, 64244 — Podnart št. 31.

kuhalnik za vosek s posebnim štedilnikom. Zelo praktičen za večje čebelarstvo. Ziva Tabacki, 23000 — Zrenjanin, Ulica Žarka Zrenjanina št. 88.

20 naseljenih AŽ-panjev na 9 in 10 satov. Anton Pogorelec, Breg 1, 61310 — Ribnica na Dolenjskem.

12 naseljenih kranjičev. Franc Strmole, Čagoška gora — Čagošče 14, 61296 — Sentvid pri Stični.

20 kranjičev in 10 polovičarjev, dobro naseljenih s čistimi sivkami — kranjicami. Jakob in Janez Zupan, Nomenj, 64264 — Bohinjska Bistrica.

10 naseljenih AŽ-panjev v dobrem stanju. Ana Nose, Dol. Sušice 15, 68350 — Dolenjske Toplice.

25 naseljenih AŽ-panjev in pet amerikancev v dobrem stanju. Albin Polanc, 65290 — Šempeter pri Gorici, Ul. Goriške fronte št. 62.

TRGOVSKO PODJETJE

MEDEX

obvešča vse čebelarje, da je že pričelo z odkupom izkopanega cvetnega prahu v neomejenih količinah.

Interesente opozarjamo, da s pridobivanjem »izkopanca« lahko pričnejo že v mesecu maju, skratka takoj, ko se pojavijo polni sati cvetnega prahu v panju. V tem času ni potrebno daljše zorenje kot nekaj dni. Zato ga izkopavajmo sproti.

Navodila za izkopavanje so bila objavljena v člankih tov. Kastelica v »SLOVENSKEM ČEBELARJU« št. 10/69 in št. 9-10/70, kakor tudi v radijskem predavanju, ki je priobčeno v tej številki »SLOVENSKEGA ČEBELARJA«. Navodila pa tudi lahko zahtevate pri podjetju »MEDEX«, katero Vam jih bo poslalo po pošti. Prevzem izkopanega cvetnega prahu v manjših količinah je v poslovalnici na Miklošičevi c. 30, večje količine pa prevzema skladišče na Linhartovi c. 49 a.

**PIJTE
PRIZNANO
LAŠKO
PIVO**

PIVOVARNE LAŠKO

KIDRIČEVA ULICA ŠT. 155

Telefon št. 4 — Brzjav: Pivovarna

Tekoči račun pri narobni banki

Tekoči račun pri NB Celje št. 620-T-587

tovarna kovinskih izdelkov in livarna

TITAN

KAMNIK

proizvaja:

- fitinge črne in pocinkane
- ključavnice navadne in cilindrične
- obešanke navadne in cilindrične
- motorne mesoreznice in drobilke za orehe
- ulitke iz temprane litine za avtomobilsko, strojno in elektro industrijo.

Cenjenim potrošnikom priporočamo naše izdelke.